

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu v Jindřichově Hradci

Diplomová práce

Michaela Čaklová

2007

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu

Jindřichův Hradec

Diplomová práce

Michaela Čáková

2007

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu v Jindřichově Hradci

Katedra managementu veřejného sektoru

Evropské vzdělávací programy a základní školy v kraji Vysočina

Vypracovala:

Michaela Čáková

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Eliška Novotná

Jihlava, duben 2007

Prohlášení

Prohlašuji, že diplomovou práci na téma
»Evropské vzdělávací programy a základní školy v kraji Vysočina«
jsem vypracovala samostatně.

Použitou literaturu a podkladové materiály
uvádím v příloženém seznamu literatury.

Jihlava, duben 2007

podpis studenta

Anotace

Evropské vzdělávací programy a základní školy v kraji Vysočina

Cílem práce je vybrat ze širokého spektra vzdělávacích programů a zdrojů financování mezinárodních projektů konkrétní akce a podprogramy využitelné pro základní školy, popsat jejich cíle a strukturu. V praktické části budou uvedeny konkrétní příklady mezinárodních projektů realizovaných v kraji Vysočina.

duben 2007

Poděkování

Za cenné rady, náměty a inspiraci

bych chtěla poděkovat

Mgr. Elišce Novotné,

z Vysoké školy ekonomické v Praze,

Fakulty managementu v Jindřichově Hradci.

Obsah

Obsah	7
Úvod	1
1 Vzdělání	3
1.1 Vzdělání a vzdělávání	3
1.2 Vzdělání a výchova	4
2 Vzdělávací politika Evropské unie	6
2.1 Cíle a strategie vzdělávací politiky Evropské unie	7
2.2 Instituce Evropské unie a vzdělávání	8
2.3 Nástroje vzdělávací politiky Evropské unie	8
3 Podpora z Evropské unie	9
3.1 Regionální politika	9
3.1.1 Regiony pro regionální politiku	9
3.1.2 Fondy Evropské unie	11
3.1.2.1 <i>Strukturální fondy (SF)</i>	11
3.1.2.2 <i>Fond soudržnosti (FS)</i>	12
3.1.3 Cíle regionální politiky v letech 2007 až 2013	12
3.1.3.1 <i>Cíl Konvergence</i>	12
3.1.3.2 <i>Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost</i>	12
3.1.3.3 <i>Cíl Evropská územní spolupráce</i>	13
3.1.4 Institucionální zabezpečení fondů EU v České republice	13
3.1.5 Programy v období 2007 až 2013	13
3.1.5.1 <i>Programy pro Cíl Konvergence</i>	13
3.1.5.1.1 <i>Tematické operační programy</i>	13
3.1.5.1.2 <i>Regionální operační programy (ROP)</i>	14
3.1.5.2 <i>Programy pro Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost</i>	14
3.1.5.3 <i>Programy pro Cíl Evropská územní spolupráce</i>	14
3.1.5.4 <i>Finanční perspektiva pro ČR v období 2007 až 2013</i>	15
3.1.6 Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost	16
3.1.6.1 <i>Cíle programu</i>	16
3.1.6.1.1 <i>Globální cíl</i>	16
3.1.6.1.2 <i>Specifické cíle</i>	16
3.1.6.1.3 <i>Prioritní osy a oblasti podpory programu</i>	17
4 Evropské vzdělávací programy	19
4.1 Program celoživotního učení	19
4.1.1 Cíle programu celoživotního učení	19
4.1.1.1 <i>Obecný cíl</i>	19
4.1.1.2 <i>Zvláštní cíle</i>	19
4.1.2 Odvětvové podprogramy programu celoživotního učení	20
4.1.3 Přístup k programu celoživotního učení	22
4.1.4 Akce Společenství	23

4.1.5	Zúčastněné země	23
4.1.6	Financování	24
4.1.7	Národní agentura pro evropské vzdělávací programy	24
4.2	Program Mládež v akci	24
4.2.1	Cíle programu Mládež v akci	24
4.2.1.1	<i>Obecné cíle programu Mládež v akci</i>	24
4.2.1.2	<i>Zvláštní cíle programu Mládež v akci</i>	25
4.2.2	Akce programu Mládež v akci	27
4.2.3	Zúčastněné země	28
4.2.4	Obecná finanční ustanovení	28
4.2.5	Česká národní agentura Mládež	28
4.3	Další evropské vzdělávací programy	29
4.3.1	Finanční mechanismy EHP/Norska	29
4.3.1.1	<i>Prioritní oblasti Finančních mechanismů EHP/Norska</i>	30
4.3.1.2	<i>Fond pro podporu spolupráce škol</i>	30
4.3.1.3	<i>Aktivity programu Finančních mechanismů EHP/Norska</i>	30
4.3.1.4	<i>Oprávnění žadatelé Fondu pro podporu spolupráce škol</i>	31
4.3.2	Erasmus Mundus	31
4.3.2.1	<i>Cíle programu Erasmus Mundus</i>	31
4.3.2.2	<i>Aktivity programu Erasmus Mundus</i>	32
4.3.2.3	<i>Zúčastněné země</i>	32
4.3.3	Tempus	33
4.3.3.1	<i>Aktivity programu Tempus</i>	33
4.3.3.2	<i>Zúčastněné země</i>	35
4.3.4	Program eLearning	35
4.3.4.1	<i>Cíl programu eLearning</i>	35
4.3.4.2	<i>Aktivity programu eLearning</i>	35
4.3.4.3	<i>Zúčastněné země</i>	36
4.3.5	Evropská jazyková cena Label	36
4.3.5.1	<i>Cíl Evropské jazykové ceny Label</i>	36
4.3.5.2	<i>Shrnutí Evropské jazykové ceny Label</i>	37
5	Evropské vzdělávací programy a jiné formy mezinárodní spolupráce využitelné základními školami	38
5.1	Program celoživotního učení	38
5.1.1	Comenius	38
5.1.1.1	<i>Hledání partnerské školy a začátek spolupráce</i>	38
5.1.1.2	<i>Hostitelské instituce pro zahraniční asistenty</i>	39
5.1.1.3	<i>Projekty partnerství škol</i>	40
5.1.1.4	<i>Další vzdělávání pedagogických pracovníků</i>	42
5.1.1.5	<i>Centralizované aktivity</i>	43
5.1.1.6	<i>Informace a dokumenty k programu Comenius</i>	43
5.1.2	Průřezový program	44
5.1.2.1	<i>Studijní návštěvy pro odborníky ve vzdělávání</i>	44
5.2	Program Mládež v akci	44
5.2.1	Akce 1 - Mládež pro Evropu	45
5.2.1.1	<i>Akce 1.1 – Výměny mládeže</i>	45

5.2.1.2	<i>Projekty participativní demokracie</i>	46
5.2.2	Akce 3 - Mládež ve světě	46
5.2.2.1	<i>Spolupráce se zeměmi sousedícími s Evropskou unií</i>	46
5.3	Program eTwinning	47
5.3.1	Cíle programu eTwinning	48
5.3.2	Účastníci programu eTwinning	48
5.3.3	Aktivity programu eTwinning	48
5.3.4	Příprava projektu v rámci programu eTwinning	49
5.3.5	Motivace k zapojení do programu eTwinning	49
5.4	Česko-německá spolupráce	50
5.4.1	Koordinační centrum česko-německých výměn mládeže TANDEM	50
5.4.1.1	<i>Informace a poradenství</i>	50
5.4.1.2	<i>Zprostředkování kontaktů a partnerských organizací</i>	51
5.4.1.3	<i>Další vzdělávání</i>	51
5.4.1.4	<i>Financování</i>	51
5.4.2	Česko-německý fond budoucnosti	51
6	Příklady mezinárodních projektů realizovaných v kraji Vysočina	53
6.1	Dotazování v kraji Vysočina	53
6.1.1	Cíle dotazování	53
6.1.2	Průběh dotazování	53
6.1.3	Zpracování dotazníků	55
6.2	Program Iniciativy Společenství INTERREG IIIA Česká republika – Rakousko	60
6.2.1	Iniciativy Společenství	60
6.2.2	Projekt realizovaný ZŠ TGM v Moravských Budějovicích	61
6.2.2.1	<i>Realizace projektu</i>	61
6.2.3	Projekt realizovaný ZŠ v Třebíči, ul. Kpt. Jaroše	65
6.2.3.1	<i>Realizace projektu</i>	65
Závěr	70

Úvod

„Je nutno všestranně vzdělávat duševní schopnosti, aby kdokoli se zrodil člověkem, učil se také jako člověk jednati.“

Jan Amos Komenský, Opera Didactica Omnia III.

„Šťasten ten národ, který má hojnost dobrých škol a dobrých knih a o vychování mládeže dobré předpisy nebo zvyky.“

Jan Amos Komenský, Štěstí národa

Svět postupuje dopředu neuvěřitelným tempem. Věda, vzdělání, znalosti a informace hrají klíčovou roli pro rozvoj jakékoliv společnosti a jsou v dnešní době jedním z nejcennějších statků. Současnou společnost můžeme nazvat „učící se“ společností, tzv. learning society nebo společností vědění založenou na pronikání nových poznatků do všech sfér lidského života.

Role informací a znalostí ve společnosti narůstá a péče, kterou věnují a vkládají státy a jedinci do oblasti vzdělání, jsou nejspolehlivější investicí do budoucna. Dávno také neplatí, že vzdělání získané ve školních zařízeních vystačí na celý život. Naše znalosti i vědomosti musíme neustále doplňovat, stejně tak jako rozšiřovat svou specializaci a zlepšovat naše schopnosti ke zvládnutí stále komplexnějších situací. Celoživotní vzdělávání se stalo klíčem k evropské konkurenceschopnosti a pokroku.

Úcta ke vzdělání patřila a patří k tradičním evropským hodnotám, umožňuje jedincům postarat se o svou budoucnost, zlepšuje jejich šanci nalézt zaměstnání, mobilitu i schopnost pružného rozhodování se ve složitých situacích.

Ve své práci se zabývám prvotním krokem, tedy primárním stupněm ve struktuře školství České republiky. Téma mojí práce bylo zadáno Krajským úřadem kraje Vysočina, který se tímto snaží alespoň částečně pomoci základním školám ke zlepšení jejich vyučovacích aktivit o rozšíření pohledu do evropské dimenze a připravit tím své žáky pro další život, usnadnit jim umístění v rámci Evropské unie. Budu velice ráda, pokud jim moje práce v tomto začátku pomůže.

V první části práce se zabývám obecně pojmy „vzdělání“, „vzdělávání“ a „výchova“ z pohledu pedagogického chápání daných pojmů a rozdílů mezi nimi.

Ve druhé části práce uvádím do problematiky vzdělávací politiky Evropské unie, která chápe lidské zdroje jako její hlavní bohatství a staví v současné době vzdělávání a odbornou

přípravu na první příčku ve své pozornosti jako nezbytné předpoklady pro dosažení ekonomických, sociálních a environmentálních cílů.

Třetí část práce se zabývá základní podporou Evropské unie v rámci regionální politiky. Pro období let 2007 až 2013 byly zaktualizovány cíle regionální politiky, v jejichž rámci připravila Česká republika celkem 24 operačních programů pro využívání podpory z Evropské unie ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Blíže je popsán operační program pro využívání podpory v souvislosti se vzděláváním, který se nazývá Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Čtvrtá část obecně popisuje evropské vzdělávací programy, které jsou zavedeny v České republice. Problematika je v současné době vysoce aktuální, neboť od počátku roku 2007 byla provedena celková aktualizace programů do roku 2013. Byla zavedena nová generace programu celoživotního vzdělávání, upraven program Mládež v akci a také ostatní programy a podpory Evropské unie.

V páté části se již věnuji konkrétním evropským vzdělávacím programům a jiným formám mezinárodní spolupráce, které jsou využitelné základními školami. Tato část mé práce by měla pomoci základním školám nejen v orientaci mezi konkrétními možnostmi mezinárodní spolupráce, ale také v přístupu k nim. Poskytuje také základní informace, či návod k postupu základních škol v případě zájmu o zapojení do mezinárodní spolupráce.

Poslední část práce je orientována na praktické zkušenosti základních škol s mezinárodní spoluprací. Je zde popsán průběh a vyhodnocení dotazování mezi základními školami v kraji Vysočina, který měl za cíl zjistit již realizované projekty jednotlivých škol a také zájem o zapojení do možné další aktivity v rámci mezinárodní spolupráce.

1 Vzdělání

„Vzdělání jest rozvoj intelektuálních a mravních schopností člověka. Hotový stav tohoto rozvoje, jak v té které době pozorovateli se jeví, jest vzdělanost. Proti civilizaci i kultuře jest vzdělání i vzdělanost pojem jaksi širší, ač stanovení takovýchto rozdílů jest nesnadné a posud kolísavé.“

Ottův slovník naučný

1.1 Vzdělání a vzdělávání

Vzdělání (vzdělávání) je základní pojem pedagogické teorie a praxe, avšak stále diskutovaný a nedostatečně ujasněný. V české pedagogické terminologii se navíc nesprávně zaměňují výrazy „vzdělání“ a „vzdělávání“. Český výraz „vzdělávání“ by měl být používán pro proces, v průběhu kterého vzniká stav či produkt, který by pak měl být nazýván výrazem „vzdělání“.

Obecně lze rozlišit pět významů pojmu vzdělání (vzdělávání), které se odlišují způsobem pojetí či úhlem pohledu.

Osobnostní pojetí

Vzdělání je chápáno jako součást socializace jedince, tedy součást procesu osvojení jazyka, lidských forem, norem chování, hodnot a mezilidských vztahů. Vzdělání je pak ta složka vybavenosti osobnosti (osvojené vědomosti, dovednosti, postoje, hodnoty, normy), která se zformovala prostřednictvím vzdělávacích procesů.

Vzdělání je tedy souhrn poznatků z jednotlivých oborů vědy a společenské praxe, s nimi spjaté intelektuální a praktické dovednosti, které si jednotlivec osvojuje hlavně při vyučování na školách, různými formami sebevzdělání a živelně v praktické činnosti. Při osvojování poznatků a činností se rozvíjejí nejen poznávací procesy, ale utvářejí se také psychické vlastnosti osobnosti, motivy a formy jednání, rozvíjejí se potřeby, city, formují se postoje, přesvědčení, světový názor člověka.

Obsahové pojetí

Vzdělání je zkonstruovaný systém informací a činností, které jsou plánovány v kurikulu různých škol a vyučovacích předmětů a realizovány ve výuce. Souhrnně jsou tyto informace a činnosti chápány jakožto obsah vzdělání a/nebo jako vzdělávací cíle¹.

¹ Průcha, Jan, Walterová, Eliška, Mareš, Jiří: Pedagogický slovník. Praha, Portál, 1998, ISBN 80-7178-252-1.

Institucionální pojetí

Vzdělávání je společensky organizovaná činnost zabezpečovaná institucí školství, formálního vzdělávání, celoživotního vzdělávání aj. Vzdělání jakožto instituce je ve společnosti bohatě diferencováno prostřednictvím vzdělávacích cyklů, stupňů a druhů aj. Běžně se takto rozlišuje základní vzdělání, středoškolské vzdělání, vysokoškolské vzdělání. V našich kulturních podmínkách je (zejména základní a střední) vzdělání zpravidla považováno (z hlediska ekonomie) za tzv. veřejný statek, za jehož poskytování je zodpovědný stát, který má usilovat o to, aby byla na základě veřejného zájmu zajištěna elementární unifikace nabídky a stát navíc chce dominantní část této nabídky sám poskytovat.¹

Socioekonomické pojetí

Vzdělání je chápáno jako jedna z kategorií, které charakterizují populaci (skupiny obyvatelstva, společnost). Je to vlastnost populace determinovaná sociálními faktory (sociální původ) a ekonomickými faktory (náklady na vzdělání). Přitom kvalita vzdělání ovlivňuje kvalifikační strukturu obyvatelstva, a tím i ekonomický a kulturní potenciál společnosti.¹

Procesuální pojetí

Z pohledu procesuálního pojetí je vzdělání vzdělávací proces, jímž se realizují stavy jedince a společnosti ve smyslu pojetí osobnostního, obsahového, institucionálního a socioekonomického. Tento proces vytváří určité vzdělávací výsledky a vzdělávací efekty.

1.2 *Vzdělání a výchova*

Pojem vzdělání, či vzdělávání“ podle dnešního chápání zahrnují jak dimenzi výchovy, tak vyučování.

Výchova se, na rozdíl od socializace jako celkového procesu, v němž na základě souboru všech možných vlivů a tlaků dochází k formování člověka jako společenské bytosti, vyznačuje prvkem záměrnosti. Výchova je interpretována jako záměrné formování osobnosti, realizované v rámci výchovného vztahu a řídící se podle výchovného ideálu, který byl v určité skupině přijat.

¹ Průcha, Jan, Walterová, Eliška, Mareš, Jiří: Pedagogický slovník. Praha, Portál, 1998, ISBN 80-7178-252-1.

Ovšem vedle pojmu výchova se pro záměrné formování osobnosti používá také pojem vzdělání. Pro zajímavost je vhodné uvést, že cizí národnosti, např. anglická a francouzská, tuto dvojici pojmů vůbec nezná a pro všechny významy používají pouze jeden výraz.

Rozdíl mezi pojmy „výchova“ a „vzdělání“, který v běžné řeči intuitivně postihujeme, má své kořeny v rozdílu mezi významovou intencí latinského „educatio“ a „eruditio“. Zatímco první pojem se pohybuje ve významové dimenzi vyznačené slovy „pěstování“, „vychovávání“ a byl od počátku vztahován na oblast chování (k jiným i k sobě samému), takže souvisel s úvahami o morálce, charakteru atd., pojem „eruditio“, označující sféru učení, vzdělání a učenosti, se vztahuje spíše k procesu předávání a získávání obsahů zvěcněné kultury (jazyka, vědy, umění atd.).¹

Tento významový rozdíl, zachovávaný v podstatě dodnes, současně naznačuje odlišnou „předmětnou náplň“ záměrného socializačního působení. Výchovu chápeme především jako formativní proces (od lat. *formo* – utvářet, formovat, dodávat podobu), v němž společnost záměrným působením utváří osobnostní vlastnosti jedince, tzn. jeho morální, charakterové aj. rysy, a v němž z druhé strany si sám jedinec osvojuje základní principy a způsoby chování ve společenském styku. Oproti tomu v procesu vzdělávání převažuje informativní aspekt (z lat. *informatio* – výklad, poučení); jedinec si osvojuje soustavu znalostí a dovedností (jakož i metodu jejich získávání), které mají buď instrumentální, nebo kultivační povahu. V prvním případě jde především o osvojování soustavy vědeckých a technických vědomostí a s nimi spojených intelektuálních i praktických dovedností a návyků, v druhém případě jde o osvojování těch prvků kultury, které nemají bezprostředně funkčně specifické určení, nýbrž se podílejí na formování a kultivaci osobnosti věděním a poznáním.¹

Výchova a vzdělávání zahrnují tedy jak proces záměrného rozvíjení vloh, schopností a mentálních (morálních a charakterových) a fyzických vlastností a vytváření nových zájmů a postojů, tak současně osvojování a rozšiřování znalostí o přírodě, společnosti a člověku a získávání praktických dovedností a zkušeností, potřebných pro praktickou společenskou činnost nebo tuto činnost zdokonalujících. Výsledkem tohoto procesu je pak vzdělání, a to jako charakteristika jedince, populace (vzdělanostní úroveň) nebo společnosti (vzdělanostní struktura).

¹ Alan, Josef: *Společnost, vzdělání, jedinec*. Praha, Svoboda, 1974.

2 **Vzdělávací politika Evropské unie**

Lidské zdroje jsou hlavním bohatstvím Evropské unie. Jsou klíčové pro tvorbu a předávání poznatků a představují jeden z faktorů, které určují inovační potenciál každé společnosti. Investice do vzdělávání a odborné přípravy jsou rozhodujícím faktorem konkurenceschopnosti, udržitelného rozvoje a zaměstnanosti v Unii, a proto představují nezbytný předpoklad pro dosažení ekonomických, sociálních a environmentálních cílů stanovených Evropskou unií.

Od svého vzniku mělo Evropské hospodářské společenství jasnou představu o významu vzdělávání a odborné přípravy a jejich vlivu na hospodářskou integraci. Lidské zdroje představují v tomto pojetí významný potenciál ekonomiky, vyšší vzdělání je navíc nespornou komparativní výhodou pro volný pohyb osob.

Požadavky na kvalitu a systémy vzdělávání se nejprve týkaly srovnatelnosti kvalifikací, uznávání diplomů a zapojení sociálních partnerů do vzdělávání. V rámci prevence nezaměstnanosti byl kladen důraz na adaptabilitu a zaměstnatelnost absolventů škol. Role vzdělávání se v Evropské unii od té doby mnohonásobně zvětšila a rozšiřuje se i nadále. Vzdělávání a rozvoj lidských zdrojů stojí dnes v centru pozornosti.

Rozsah pravomocí Evropské unie při prosazování politik se pohybuje od výlučných u společných politik (např. nařízení Evropské unie v oblasti kvality potravin, společné obchodní politiky), přes sdílené (např. směrnice na ochranu životního prostředí) až po doplňující.

Oblast vzdělávání nepatří do společných politik Evropské unie. Na rozdíl od společné měnové a celní politiky má vzdělávací politika statut tzv. doplňující politiky. To znamená, že aktivita Evropské unie v této oblasti nezasahuje přímo do národní vzdělávací politiky, ale je omezena na podporu členských států. Orgány Evropské unie mohou členským státům pouze udělit doporučení.

Evropská unie tedy respektuje vzdělávací systémy členských zemí a považuje je za součást národní identity a kultury. Jejich osud je proto ponechán v kompetencích vlád jednotlivých členských zemí.

Podstata úsilí Evropské unie ve vzdělávání spočívá v systematické a rozsáhlé finanční podpoře jednotlivých zemí a regionů. Finanční podpora se odehrává na základě společně přijatých cílů, prostřednictvím strukturálních fondů a vytvářením komunitárních programů.

2.1 Cíle a strategie vzdělávací politiky Evropské unie

Cíle vzdělávací politiky stanovují společně členské země Evropské unie a doposud byly vyhlášovány v řadě různých typů dokumentů. V oblasti vzdělávání mají společné cíle a strategie pro členské státy formu doporučení. Přesto se některé z nich staly skutečnými milníky vzdělávací politiky v Evropě.

Do centra úsilí Evropské unie se již ve druhé polovině 90. let dostalo celoživotní vzdělávání chápáné jako jedna ze základních složek evropského sociálního modelu, jehož realizace je těsně spojena s Evropskou strategií zaměstnanosti. Určitým bodem obratu byl lisabonský summit, který mimo jiné deklaroval, že lidé jsou hlavním bohatstvím Evropy a musí být středem všech politik Evropské unie.

V roce 2000 byla v portugalském Lisabonu v rámci zasedání Evropské rady schválena Lisabonská strategie, jejímž pilířem je cíl stát se do roku 2010 nejvyspělejší ekonomikou světa založenou na znalostech. Takto definovaný cíl předjímá efektivní iniciativy v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, jež jsou nutným předpokladem pro vybudování skutečné znalostní společnosti, kde vzdělávání je chápáno jako klíčový aspekt socio-ekonomického růstu a prosperity společnosti.

Na tomto základě přijali v první polovině roku 2002 ministři členských států Evropské unie odpovídající za vzdělávání a odbornou přípravu strategické směry a cíle v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, které v průběhu let 2002 až 2010 měly Evropskou unii vést ve směru nejvyspělejší znalostní ekonomiky světa. Pracovně tento program získal název "Vzdělávání a odborná příprava 2010".

Program je postaven na třech strategických cílech:

- ✓ zlepšení kvality a efektivity systémů vzdělávání a odborné přípravy v EU,
- ✓ zajištění přístupu ke vzdělávání a odborné přípravě pro všechny,
- ✓ otevření systémů vzdělávání a odborné přípravy okolnímu světu.

Česká republika se do všech uvedených aktivit zapojila již před svým vstupem do Evropské unie a aktivně se podílela na formování uvedených programů a strategií, přičemž na národní úrovni byla pozornost zaměřena na realizaci schválených cílů prostřednictvím jejich začlenění do národní politiky ve vzdělávání.

2.2 *Instituce Evropské unie a vzdělávání*

Řídící orgány a instituce Unie odrážejí její specifický charakter organizace současně nadnárodní i mezivládní.

Vrcholným orgánem Evropské unie je tzv. Evropská rada, kde zasedají předsedové vlád členských zemí a předseda Evropské komise. Jejím úkolem je jednat o nejzávažnějších a komplexních problémech i o dalším vývoji EU, schvalovat základní dokumenty a směrnice. Pro Evropskou radu pracuje výbor stálých zástupců a pracovní výbory.

Rada ministrů pro příslušný resort se schází obvykle dvakrát ročně na společných summitech.

Evropská Komise má na starosti exekutivu Evropské unie. Komise je rozdělena na 36 oddělení, tzv. generální ředitelství. Otázky školství řeší generální ředitelství 21 pro vzdělávání a kulturu.

Politiku v oblasti školství schvaluje Evropský parlament, kterému pomáhají specializované výbory.

2.3 *Nástroje vzdělávací politiky Evropské unie*

K naplnění cílů vzdělávací politiky byly již v počátcích existence Evropské unie vytvořeny příslušné nástroje. Nejstarším nástrojem je Evropský sociální fond, hlavní a největší evropský fond pro potřeby lidských zdrojů. Evropský sociální fond se později spolu s dalšími třemi fondy stal součástí tzv. strukturálních fondů.

Vedle strukturálních fondů vznikly v osmdesátých letech tzv. komunitární programy, které jsou zacíleny více na evropský rozměr a mezinárodní spolupráci v oblasti vzdělávání.

Všechny uvedené nástroje pomáhají v cyklu tzv. programových období, která jsou šestiletá. V současné době se nacházíme na začátku programového období let 2007 až 2013. Pro každé období jsou Evropskou komisí vypsána specifická pravidla čerpání, cíle a priority.

3 Podpora z Evropské unie

3.1 Regionální politika

Regionální politika Evropské unie, nazývaná také politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS), je odrazem principu solidarity uvnitř Evropské unie, kdy bohatší státy přispívají na rozvoj chudších států a regionů, aby se zvýšila kvalita života obyvatel celé Evropské unie.

3.1.1 Regiony pro regionální politiku

Každý členský stát Evropské unie se v oblasti územněsprávního členění vyvíjel samostatně podle přirozené potřeby státní správy a obyvatel. Z toho důvodu existuje v Evropské unii 27 různých systémů správního členění, což omezuje možnosti vzájemného statistického a ekonomického srovnávání regionů pro účely politiky HSS.

Pro statistické monitorování a analýzy ekonomické a sociální situace v regionech byla proto v roce 1988 zavedena jednotná nomenklatura územních statistických jednotek (NUTS). Na jejím základě jsou dle počtu obyvatel definovány tři hlavní úrovně regionálního členění území: NUTS I, NUTS II a NUTS III.

Tabulka č. 1: Úrovně regionálního členění území

Úroveň	Doporučený počet obyvatel	
	minimální	maximální
NUTS I	3 000 000	7 000 000
NUTS II	800 000	3 000 000
NUTS III	150 000	800 000

Zdroj: Strukturální fondy, <<http://strukturalni-fondy.cz>>

Současné členění území České republiky

V minulosti byla Česká republika členěna na stát, kraje, okresy a obce. V souvislosti se vstupem do Evropské unie byl zaveden mezi stát a kraje ještě jeden stupeň členění odpovídající úrovni NUTS II: regiony soudržnosti. Důvodem bylo směřování podpory z fondů Evropské unie v cíli Konvergence a částečně též Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost (viz dále) právě na úroveň NUTS II. Nižší úrovně územněsprávního

statistického členění, tzv. místní administrativní jednotky (LAU), již nejsou určující pro rozdělení prostředků z fondů Evropské unie.

Tabulka č. 2: Regionální členění území České republiky

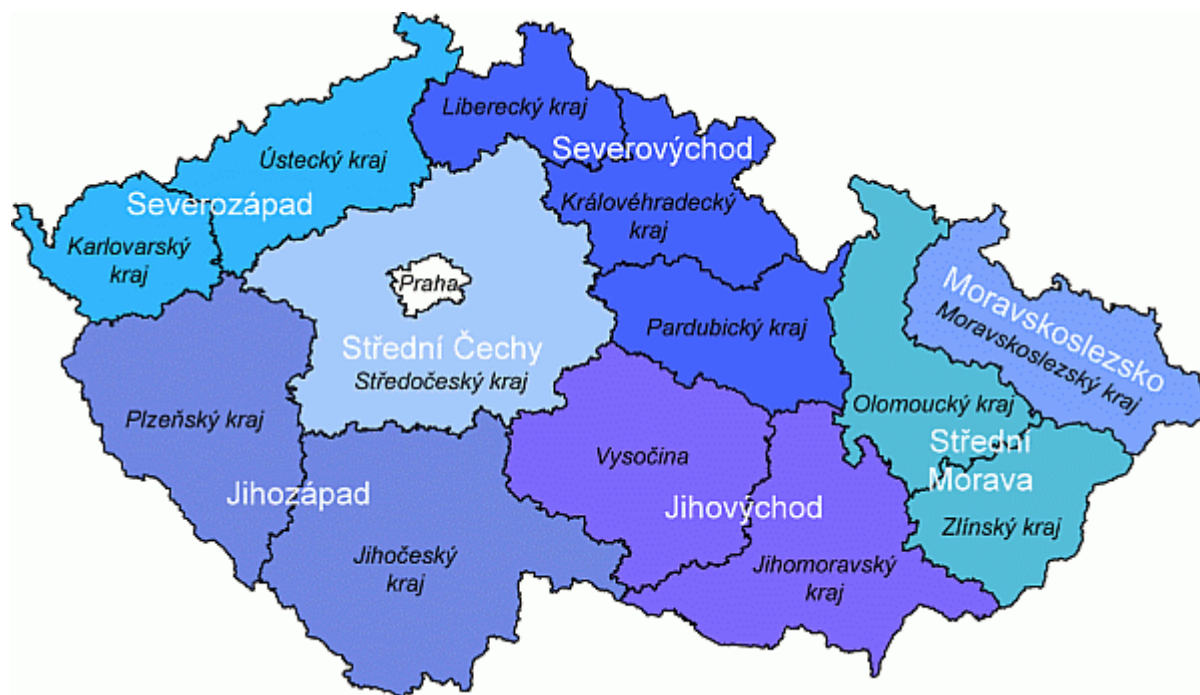
Úroveň	Název	Počet jednotek
NUTS I	stát	1
NUTS II	regiony soudržnosti	8
NUTS III	kraje	14
LAU I	okresy	76 + 15/*
LAU II	obce	6 249

/*pražské obvody

Zdroj: Strukturální fondy, <<http://strukturalni-fondy.cz>>

Na následující mapce je zobrazeno složení čtrnácti krajů (NUTS III) do osmi regionů soudržnosti (NUTS II).

Mapa č. 1: Členění území České republiky do regionů soudržnosti

Zdroj: Strukturální fondy, <<http://strukturalni-fondy.cz>>

3.1.2 Fondy Evropské unie

Politika hospodářské a sociální soudržnosti je naplňována prostřednictvím strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

3.1.2.1 *Strukturální fondy (SF)*

Strukturální fondy jsou určeny pro chudší nebo jinak znevýhodněné regiony (např. venkovské a problémové městské oblasti, upadající průmyslové oblasti, oblasti s geografickým nebo přírodním znevýhodněním, jako například ostrovy, hornaté oblasti, řídké osídlené oblasti a pohraniční regiony). Existují dva strukturální fondy.

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)

V rámci příspěvků z ERDF jsou podporovány investiční (infrastrukturní) projekty, jako např. výstavba silnic a železnic, odstraňování ekologických zátěží, budování stokových systémů, výstavby poldrů a úpravy koryt řek, podpora inovačního potenciálu podnikatelů, podpora začínajícím podnikatelům, rozvoj a obnova sportovních areálů využitelných pro cestovní ruch, rekonstrukce kulturních památek, využívání obnovitelných zdrojů energie, výsadba regenerační zeleně, ekologické a energeticky efektivní sanace bytových domů, výstavba či oprava infrastruktury pro poskytování zdravotní péče, investice do dopravní a technické infrastruktury průmyslových zón, zavádění služeb elektronické veřejné správy, posilování spolupráce podnikatelů v příhraničních regionech, modernizace systému krizového managementu apod.

Evropský sociální fond (ESF)

V rámci příspěvků z ESF jsou podporovány neinvestiční (neinfrastrukturní) projekty, jako např. rekvalifikace nezaměstnaných, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež etnické menšiny a další znevýhodněné skupiny obyvatel, tvorba inovativních vzdělávacích programů pro zaměstnance, podpora začínajícím osobám samostatně výdělečně činným, rozvoj institucí služeb zaměstnanosti, rozvoj vzdělávacích programů včetně distančních forem vzdělávání, zlepšování podmínek pro využívání informačních a komunikačních technologií (ICT) pro žáky i učitele, zvyšování kompetencí řídicích pracovníků škol a školských zařízení v oblasti řízení a personální politiky, zavádění a modernizace kombinované a distanční formy studia, stáže studentů, pedagogů a vědeckých pracovníků v soukromém a veřejném sektoru apod.

3.1.2.2 *Fond soudržnosti (FS)*

Na rozdíl od strukturálních fondů je fond soudržnosti určen na podporu rozvoje chudších států, nikoli regionů. Podobně jako u ERDF jsou z něj podporovány investiční projekty, avšak jen se zaměřením na dopravní infrastrukturu většího rozsahu (dálnice a silnice I. třídy, železnice, vodní doprava, řízení silniční, železniční, říční, námořní a letecké dopravy) a ochranu životního prostředí.

3.1.3 **Cíle regionální politiky v letech 2007 až 2013**

Regionální politika je v letech 2007 až 2013 zaměřena na tři cíle.

3.1.3.1 *Cíl Konvergence*

Jedná se o podporu růstu a tvorby pracovních míst v nejméně rozvinutých členských zemích a oblastech.

Podpora se vztahuje na hospodářský a sociální rozvoj regionů na úrovni NUTS II s hrubým domácím produktem na obyvatele nižším než 75 % průměru tohoto ukazatele pro celou Evropskou unii. Dále jsou k čerpání z tohoto cíle způsobilé státy, jejichž hrubý národní důchod na obyvatele je nižší než 90 % průměru tohoto ukazatele pro celou Evropskou unii.

Cíl Konvergence je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti.

V České republice spadají pod uvedený cíl všechny regiony soudržnosti s výjimkou hlavního města Prahy.

3.1.3.2 *Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost*

Jedná se o podporu regionálních programů pro regiony a orgány regionální správy podporující ekonomické změny v průmyslových, městských a venkovských oblastech.

Podpora se vztahuje na regiony na úrovni NUTS II nebo NUTS I, které nespádají do cíle Konvergence.

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj a Evropského sociálního fondu.

V České republice spadá pod uvedený cíl hlavní město Praha.

3.1.3.3 *Cíl Evropská územní spolupráce*

Jedná se o podporu harmonického a vyváženého rozvoje na území Evropské unie.

Podpora se vztahuje na přeshraniční spolupráci regionů na úrovni NUTS III nacházejících se podél všech vnitřních a některých vnějších pozemních hranic a všech regionů úrovně NUTS III podél námořních hranic, které jsou od sebe obecně vzdáleny nejvýše 150 kilometrů. Dále je podporována meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů.

Cíl Evropská územní spolupráce je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

V České republice spadají pod uvedený cíl všechny regiony.

3.1.4 **Institucionální zabezpečení fondů EU v České republice**

Centrálním koordinátorem pro využívání fondů Evropské unie v České republice je Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (MMR).

Ministerstvo pro místní rozvoj současně zodpovídá za tvorbu Národního rozvojového plánu a dalších programových dokumentů na léta 2007 až 2013. Přípravu dokumentů na národní úrovni zajišťuje Řídící a koordinační výbor. Výboru předsedá ministr pro místní rozvoj a činnost sekretariátu Řídícího a koordinačního výboru vykonává Odbor Rámce podpory Společenství MMR ČR.

3.1.5 **Programy v období 2007 až 2013**

V souvislosti s nově koncipovanými cíli politiky hospodářské a sociální soudržnosti připravila Česká republika pro využívání fondů Evropské unie v letech 2007 až 2013 celkem 24 operačních programů pro Evropskou unii.

3.1.5.1 *Programy pro Cíl Konvergence*

3.1.5.1.1 **Tematické operační programy**

V rámci Cíle Konvergence jsou definovány následující tematické operační programy:

- Operační program Podnikání a inovace;
- Operační program Životní prostředí;
- Operační program Doprava;
- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost;
- Operační program Výzkum a vývoj pro inovace;

- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost;
- Integrovaný operační program;
- Operační program Technická pomoc.

3.1.5.1.2 Regionální operační programy (ROP)

V rámci Cíle Konvergence jsou definovány následující regionální operační programy:

- Regionální operační program NUTS II Jihovýchod;
- Regionální operační program NUTS II Jihozápad;
- Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko;
- Regionální operační program NUTS II Severovýchod;
- Regionální operační program NUTS II Severozápad;
- Regionální operační program NUTS II Střední Čechy;
- Regionální operační program NUTS II Střední Morava.

3.1.5.2 Programy pro Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

V rámci Cíle Regionální konkurence schopnost a zaměstnanost jsou definovány následující operační programy:

- Operační program Praha Konkurenceschopnost
- Operační program Praha Adaptabilita

3.1.5.3 Programy pro Cíl Evropská územní spolupráce

V rámci Cíle Evropské územní spolupráce jsou definovány následující operační programy:

- INTERACT II;
- ESPON 2013;
- Operační program Mezuregionální spolupráce;
- Operační program Nadnárodní spolupráce;
- Operační program Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko;
- Operační program Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko;
- Operační program Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko;
- Operační program Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko;
- Operační program Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko.

3.1.5.4 *Finanční perspektiva pro ČR v období 2007 až 2013*

Na období let 2007 až 2013 má Česká republika v programech spolufinancovaných ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti k dispozici 26,69 mld. EUR.

V následující tabulce je uvedeno rozložení finančních prostředků strukturálních fondů a Fondu soudržnosti mezi operační programy v České republice v letech 2007 až 2013.

Tabulka č. 3: Finanční alokace na operační programy pro Českou republiku v letech 2007 až 2013

Operační program	mil. EUR	%
<i>Programy v cíli Konvergence</i>		
OP Podnikání a inovace	3 041,3	11,75
OP Výzkum a vývoj pro inovace	2 070,7	8,00
OP LZ a Zaměstnanost	1 811,8	7,00
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	1 811,8	7,00
OP Životní prostředí	4 917,9	19,00
OP Doprava	5 759,1	22,25
Integrovaný operační program	1 553,0	6,00
Regionální operační programy	4 659,0	18,00
OP Technická pomoc	258,8	1,00
Celkem za cíl Konvergence	25 886,6	100,00
<i>Programy v cíli Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost</i>		
OP Praha Adaptabilita	121,1	29,10
OP Praha Konkurenceschopnost	294,9	70,90
Celkem za cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	416,0	100,00
<i>Programy v cíli Evropské územní spolupráce</i>		
OP Přeshraniční spolupráce	351,6	90,37
OP Nadnárodní spolupráce	37,5	9,63
OP Mezuregionální spolupráce	-	-
Celkem za cíl Evropské územní spolupráce	389,1	100,00
Celkem za všechny cíle	26 691,7	-

Zdroj: Strukturální fondy, <<http://strukturalni-fondy.cz>>

3.1.6 Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) je jedním ze tří programů pro realizaci podpory z Evropského sociálního fondu v oblasti rozvoje lidských zdrojů v České republice na období let 2007 až 2013.

Řídicím orgánem Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT).

Z hlediska dlouhodobé konkurenceschopnosti je nezbytné, aby Česká republika systematicky rozvíjela kvalifikovanou, adaptabilní a mobilní pracovní sílu. Uplatnění na trhu práce závisí především na úrovni vzdělání, na kvalifikaci a ochotě dále se učit a rekvalifikovat. Prostřednictvím OP VK dojde ke zvýšení úrovně vzdělanosti prostřednictvím nastavení moderního, kvalitního a flexibilního systému vzdělávání a odborné přípravy, který je nezbytnou podmínkou dalšího růstu. Znalostní ekonomika vyžaduje po pracovní síle nejen odbornou kvalifikaci v oboru, ale zejména široké jazykové dovednosti, schopnost pracovat s informacemi a ovládat informační a komunikační technologie a jejich využívání na odpovídající úrovni.¹

3.1.6.1 Cíle programu

3.1.6.1.1 Globální cíl

Globálním cílem Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v letech 2007 až 2013 je rozvoj otevřené, flexibilní a soudržné společnosti a posílení konkurenceschopnosti ekonomiky České republiky prostřednictvím partnerské spolupráce vedoucí ke zkvalitnění a modernizaci systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a ke zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji.

3.1.6.1.2 Specifické cíle

Specifické cíle Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost jsou následující:

- rozvoj a zkvalitňování systému počátečního vzdělávání s důrazem na zlepšení klíčových kompetencí absolventů pro zvýšení jejich uplatnitelnosti na trhu práce a zvýšení motivace k dalšímu vzdělávání;

¹ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost. <<http://www.msmt.cz>>

- adaptace systému terciárního vzdělávání směrem k větší flexibilitě a kreativitě absolventů uplatnitelných ve znalostní ekonomice a zatraktivnění podmínek pro výzkum a vývoj;
- posílení adaptability a flexibility lidských zdrojů jako základního faktoru konkurenceschopnosti ekonomiky ČR prostřednictvím systému dalšího vzdělávání.

3.1.6.1.3 Prioritní osy a oblasti podpory programu

Na základě vymezení klíčových momentů v oblasti vzdělávání a strategických materiálů¹, které definují strategické směry, byly identifikovány čtyři prioritní osy (včetně technické asistence) pro podporu z Evropského sociálního fondu prostřednictvím OP VK.

Prioritní osa 1 - Počáteční vzdělávání

Tato prioritní osa je zaměřena na podporu prvního specifického cíle OP VK, který řeší rozvoj a zkvalitňování systému počátečního vzdělávání. Prioritní osa je zaměřena na nastavení samotného systému počátečního vzdělávání tak, aby byl akceptován rovný přístup s důrazem na podporu klíčových dovedností, zajištění kvality vzdělávání pedagogických pracovníků a se zohledněním individuálního talentu každého jednotlivce tak, aby se zvýšila uplatnitelnost absolventů škol na trhu práce a zároveň bylo dosaženo pozitivního přístupu k dalšímu vzdělávání.²

Prioritní osa 2 - Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj

Tato prioritní osa naplňuje druhý specifický cíl OP VK a je zaměřena na modernizaci terciárního vzdělávání, včetně zatraktivnění systému vyššího odborného vzdělávání. Naplňování cílů této prioritní osy povede ke zvýšení flexibility a kreativity absolventů uplatnitelných ve znalostní ekonomice. Prioritní osa se dále zaměřuje na rozvoj a zatraktivnění oblasti výzkumu a vývoje a podporu partnerství a sítí.²

Prioritní osa 3 - Další vzdělávání

Tato prioritní osa bude naplňovat třetí specifický cíl OP VK, který směřuje k posílení adaptability a flexibility lidských zdrojů pro zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky a udržitelného rozvoje ČR prostřednictvím systému dalšího vzdělávání. Klíčovou aktivitou v rámci prioritní osy 3 je vytvoření systémového a institucionálního rámce pro poskytování dalšího vzdělávání včetně ověřování a uznávání jeho výsledků a jeho podpůrného

¹ Klíčové momenty v oblasti vzdělávání a strategických materiály jsou podrobně uvedeny v materiálu MŠMT „Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost“.

² Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost. <<http://www.msmt.cz>>

informačního a poradenského systému. Záměrem je, aby bylo další vzdělávání vnímáno jako ucelený, ale současně otevřený systém, kde jsou vymezeny kompetence a odpovědnost jednotlivých institucí a je vytvořena národní politika dalšího vzdělávání.¹

Prioritní osa 4 – Národní systémové aktivity

Cílem této prioritní osy je realizace národních systémových aktivit dotýkajících se všech výše uvedených věcných priorit, a to na území celé České republiky včetně území hlavního města Prahy. Jedná se o specifickou víceúčelovou prioritní osu vytvořenou za účelem podpory a financování aktivit podporujících budování systému na úrovni počátečního, terciárního i dalšího vzdělávání.¹

Prioritní osa 4 - Technická pomoc

Cílem této prioritní osy je podpora efektivního řízení a implementace OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. V rámci této prioritní osy budou financovány především aktivity, které podporují řízení, implementaci, kontrolu, monitorování, hodnocení a publicitu OP VK.¹

¹ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost.

4 Evropské vzdělávací programy

Evropské vzdělávací programy jsou vedle strukturálních fondů další formou podpory Evropské unie. Jedná se o tzv. komunitární programy, které jsou zaměřeny více na evropský rozměr a mezinárodní spolupráci v oblasti vzdělávání.

4.1 *Program celoživotního učení*

Akční program Společenství v oblasti celoživotního učení, tzv. program celoživotního učení (Lifelong Learning Programme – LLP), byl v České republice zaveden Rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady č. 1720/2006/ES ze dne 15. listopadu 2006, kterým se zavádí akční program v oblasti celoživotního učení. Rozhodnutí vešlo v platnost dne 14. prosince 2006 a zavedlo program na období od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2013.

4.1.1 **Cíle programu celoživotního učení**

4.1.1.1 *Obecný cíl*

Obecným cílem programu celoživotního učení je přispívat prostřednictvím celoživotního učení k rozvoji Společenství jako vyspělé znalostní společnosti s udržitelným hospodářským rozvojem s větším počtem a vyšší kvalitou pracovních míst a s větší sociální soudržností při zajištění dobré ochrany životního prostředí pro budoucí generace. Program se zaměřuje zejména na podporu výměny, spolupráce a mobility mezi vzdělávacími systémy odborné přípravy v rámci Společenství tak, aby se staly zárukou světové kvality.¹

4.1.1.2 *Zvláštní cíle*

Program celoživotního učení má následující zvláštní cíle:

- a) přispívat k rozvoji kvalitního celoživotního učení a podporovat vysokou výkonnost, inovace a evropský rozměr v systémech a postupech v dané oblasti;
- b) podporovat realizaci Evropského prostoru celoživotního učení;
- c) napomáhat zvyšování kvality, přitažlivosti a dosažitelnosti příležitostí celoživotního učení dostupných v členských státech;
- d) posilovat přínos celoživotního učení k sociální soudržnosti, aktivnímu občanství, mezikulturnímu dialogu, rovnosti žen a mužů a osobnímu naplnění;

¹ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1720/2006/ES ze dne 15. listopadu 2006, kterým se zavádí akční program v oblasti celoživotního učení.

- e) napomáhat podpoře tvořivosti, konkurenceschopnosti, zaměstnatelnosti a růstu podnikatelského ducha;
- f) přispívat k zvýšení účasti lidí všech věkových kategorií na celoživotním učení, a to včetně jedinců se zvláštními potřebami a znevýhodněných skupin, bez ohledu na jejich socio-ekonomické zázemí;
- g) podporovat studium jazyků a jazykovou rozmanitost;
- h) podporovat rozvoj inovačního obsahu, služeb, pedagogik a praxe využívaných na základě informačních a komunikačních technologií v oblasti celoživotního učení;
- i) posilovat úlohu celoživotního učení při vytváření smyslu pro evropské občanství založeného na pochopení a respektování lidských práv a demokracie a při podpoře tolerance a úcty vůči ostatním národům a kulturám;
- j) podporovat spolupráci při zajišťování kvality ve všech oblastech vzdělávání a odborné přípravy v Evropě;
- k) podněcovat nejlepší využití výsledků, inovačních výrobků a procesů a vyměňovat si osvědčené postupy v oblastech, kterých se program celoživotního učení týká, a to za účelem zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy.¹

4.1.2 Odvětvové podprogramy programu celoživotního učení

Comenius

Program je změřen na výukové a vzdělávací potřeby osob v předškolním a školním vzdělávání až po úroveň ukončení vyššího středního vzdělání a na instituce a organizace nabízející toto vzdělávání.

Cílem programu je rozvíjet porozumění mezi mladými lidmi z různých evropských zemí, pomáhat jim osvojit si základní životní dovednosti nezbytné pro jejich osobní rozvoj, pro jejich budoucí zaměstnání a pro aktivní účast v evropských záležitostech.

Erasmus

Program je zaměřen na výukové a vzdělávací potřeby všech osob ve formálním vysokoškolském vzdělávání a odborném vzdělávání a odborné přípravě na vysokoškolské úrovni bez ohledu na délku příslušného studia a na instituce a organizace nabízející nebo podporující toto vzdělávání nebo přípravu.

¹ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1720/2000/ES ze dne 15. listopadu 2006, kterým se zavádí akční program v oblasti celoživotního učení.

Program je určen především pro studenty, pedagogy, a zaměstnance vysokoškolských institucí, ale i pro školitele z podniků a dalších subjektů.

Do programu se mohou zapojit vysokoškolské instituce a zprostředkovatelské organizace (konsorcia). Vysokoškolské instituce mohou realizovat všechny typy aktivit programu Erasmus, konsorcia mohou pouze zprostředkovávat pracovní stáže studentů.

Leonardo da Vinci

Program je zaměřen na výukové a vzdělávací potřeby všech osob účastnících se odborného vzdělávání a odborné přípravy na jiné než vysokoškolské úrovni a na instituce a organizace nabízející nebo podporující toto vzdělávání a přípravu.

Obecnými cíli programu jsou:

- podporovat účastníky odborné přípravy a dalších vzdělávacích činností v získávání a používání vědomostí a dovedností podporujících jejich osobní rozvoj, zaměstnatelnost a účast na evropském trhu práce;
- podporovat zvyšování kvality a inovace v systémech, institucích a postupech odborného vzdělávání a přípravy;
- zvýšit přitažlivost odborného vzdělávání a přípravy a mobility pro zaměstnavatele i jednotlivce a usnadňovat mobilitu studentů odborné přípravy.

Grundtvig

Program je zaměřen na výukové a vzdělávací potřeby osob ve všech formách dalšího vzdělávání a na instituce a organizace nabízející nebo podporující toto vzdělávání.

Hlavními cíli programu jsou:

- zvýšit kvalitu a dostupnost mobility osob zapojených do vzdělávání dospělých v celé Evropě a zvýšit objem této mobility;
- zlepšit kvalitu a zvýšit objem spolupráce mezi organizacemi vzdělávající dospělé;
- poskytnout alternativní příležitosti vzdělávání osobám ze sociálně slabých skupin a osobám v krajních sociálních podmínkách, zejména pak starším osobám a osobám bez dosažení základní kvalifikace;
- podporovat rozvoj inovačních postupů ve vzdělávání dospělých a jejich předávání;
- podporovat rozvoj inovačního obsahu, služeb, metod a praxe založených na informačních a komunikačních technologiích v oblasti celoživotního učení;
- zlepšit pedagogické přístupy a řízení institucí vzdělávající dospělé.

Průřezový program

Program se skládá z následujících čtyř hlavních činností:

- ✓ spolupráce a inovace politik v oblasti celoživotního učení;
- ✓ podpora studia jazyků;
- ✓ rozvoj inovačního obsahu, služeb, pedagogik a postupů využívaných na základě informačních a komunikačních technologií v oblasti celoživotního učení;
- ✓ šíření a využívání výsledků akcí podporovaných podle tohoto programu a předchozích souvisejících programů a výměna osvědčených postupů.

Jean Monnet

Program podporuje instituce a činnosti v oblasti evropské integrace. Zahrnuje tři hlavní činnosti:

- ✓ akci Jean Monnet;
- ✓ provozní granty na podporu určených institucí zabývajících se otázkami souvisejícími s evropskou integrací;
- ✓ provozní granty na podporu dalších evropských institucí a sdružení v oblasti vzdělávání a odborné přípravy.

4.1.3 Přístup k programu celoživotního učení

Program celoživotního učení je zaměřen na:

- žáky, studenty, učně a účastníky dalšího vzdělávání;
- učitele, školitele a jiné pracovníky účastníci se kteréhokoli aspektu celoživotního učení;
- osoby na trhu práce;
- instituce nebo organizace poskytující možnosti vzdělávání v souvislosti s programem celoživotního učení nebo v mezích jeho podprogramů;
- osoby a subjekty zodpovědné za systémy a politiky týkající se kteréhokoli aspektu celoživotního učení nebo v mezích jeho podprogramů;
- osoby a subjekty zodpovědné za systémy a politiky týkající se kteréhokoli aspektu celoživotního učení na místní, regionální a celostátní úrovni;
- podniky, sociální partnery a jejich organizace na všech úrovních včetně obchodních organizací a obchodních a průmyslových komor;
- subjekty poskytující poradenské, konzultační a informační služby související se všemi aspekty celoživotního učení;

- sdružení pracujících v oblasti celoživotního učení včetně sdružení studentů, učňů, žáků, učitelů, rodičů a účastníků dalšího vzdělávání;
- výzkumná střediska a subjekty zabývající se otázkami celoživotního učení;
- neziskové organizace, dobrovolné organizace, nevládní organizace.¹

4.1.4 Akce Společenství

V rámci programu celoživotního učení jsou podporovány následující akce:

- mobilita osob při celoživotním učení;
- dvoustranná a mnohostranná partnerství;
- mnohostranné projekty určené zejména na podporu kvality systémů vzdělávání a odborné přípravy formou předávání inovací na mezinárodní úrovni;
- jednostranné a vnitrostátní projekty;
- mnohostranné projekty a sítě;
- pozorování a analýza politik a systémů v oblasti celoživotního učení, vytváření a pravidelné zlepšování referenčního materiálu včetně průzkumů, statistik, analýz a ukazatelů, opatření na podporu průhlednosti a uznávání kvalifikací a předchozího vzdělání, a opatření na podporu spolupráce v zajištění kvality;
- provozní granty na úhradu některých provozních a správních nákladů institucí a sdružení činných v oblasti, kterou pokrývá program celoživotního učení;
- další iniciativy zaměřené na podporu cílů programu celoživotního učení.¹

4.1.5 Zúčastněné země

V roce 2007 jsou do programu zapojeny následující země:

- členské státy Evropské unie;
- země Evropského sdružení volného obchodu (EVSO), které jsou členy Evropského hospodářského prostoru (EHP): Island, Lichtenštejnsko, Norsko;
- kandidátské země: Turecko.

V dalších letech je program otevřen také účasti kandidátních zemí, zemí západního Balkánu a Švýcarské konfederaci.

¹ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1720/2000/ES ze dne 15. listopadu 2006, kterým se zavádí akční program v oblasti celoživotního učení.

4.1.6 Financování

Orientační finanční krytí pro provádění rozhodnutí o zavedení akčního programu v oblasti celoživotního učení je na období let 2007 až 2013 stanoveno na 6 970 mil. EUR. Minimální přídělky pro odvětvové programy ve vztahu k uvedenému finančnímu krytí jsou pro program Comenius 13 %, Erasmus 40 %, Leonardo da Vinci 25 % a Grundtvig 4 %.

4.1.7 Národní agentura pro evropské vzdělávací programy

Národní agentura pro evropské vzdělávací programy (NAEP) jako součást Domu zahraničních služeb Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR koordinuje vzdělávací programy mezinárodní spolupráce. NAEP vznikla díky nové generaci programu celoživotního učení pro roky 2007 až 2013¹.

Cílem Národní agentury pro evropské vzdělávací programy je vytvářet informační systém o vzdělávacích programech Evropské unie a o jiných mezinárodních aktivitách, poskytovat informační a konzultační služby týkající se svěřených programů, organizovat národní a mezinárodní semináře a konference, propagovat české školství v zahraničí a vydávat informační materiály.

4.2 Program Mládež v akci

Program Mládež v akci byl v České republice zaveden Rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady č. 1719/2006/ES ze dne 15. listopadu 2006, kterým se zavádí program „Mládež v akci“ na období 2007 až 2013. Nový program byl spuštěn od 1. ledna 2007.

4.2.1 Cíle programu Mládež v akci

4.2.1.1 Obecné cíle programu Mládež v akci

Obecné cíle programu jsou:

- podporovat aktivní občanství mladých lidí obecně a jejich evropské občanství zvláště;
- rozvíjet solidaritu a podporovat toleranci u mladých lidí, zejména za účelem posílení sociální soudržnosti Evropské unie;
- podporovat vzájemné porozumění mezi mladými lidmi v různých zemích;
- přispívat k rozvoji kvality systémů na podporu mládežnických aktivit a schopností organizací občanské společnosti v oblasti mládeže;

¹ Národní agentura pro vzdělávací programy. <<http://www.naep.cz>>

- podporovat evropskou spolupráci v oblasti mládeže.¹

4.2.1.2 Zvláštní cíle programu *Mládež v akci*

Zvláštní cíle programu jsou následující:

- a) v rámci obecného cíle týkajícího se podpory aktivního občanství mladých lidí obecně a jejich evropského občanství zvláště:
 - poskytnout mladým lidem a mládežnickým organizacím příležitost podílet se na rozvoji společnosti obecně a Evropské unie zvláště;
 - rozvíjet u mladých lidí pocit sounáležitosti s Evropskou unií;
 - podporovat účast mladých lidí na demokratickém životě Evropy;
 - podporovat mobilitu mladých lidí v Evropě;
 - rozvíjet mezikulturní vzdělávání v oblasti mládeže;
 - propagovat mezi mladými lidmi základní hodnoty Evropské unie, zejména úctu k lidské důstojnosti, rovnost, dodržování lidských práv, toleranci a nepřipustnost diskriminace;
 - podporovat iniciativu, podnikavost a tvořivost;
 - umožňovat účast na programu mladým lidem, kteří mají méně příležitostí, včetně zdravotně postižených mladých lidí;
 - zajišťovat, aby při účasti v programu byla dodržována zásada rovnosti mezi muži a ženami a aby při jednotlivých akcích byla podporována rovnost žen a mužů;
 - poskytovat příležitosti pro neformální učení v evropském rozměru a otevírat inovační příležitosti v souvislosti s aktivním občanstvím;
- b) v rámci obecného cíle týkajícího se rozvoje solidarity a podpory tolerance u mladých lidí, zejména za účelem posílení sociální soudržnosti Evropské unie:
 - poskytnout mladým lidem příležitost, aby svou osobní angažovanost vyjádřili prostřednictvím dobrovolné činnosti na evropské a mezinárodní úrovni;
 - zapojit mladé lidi do akcí podporujících solidaritu mezi občany Evropské unie;
- c) v rámci obecného cíle týkajícího se podpory vzájemného porozumění mezi mladými lidmi v různých zemích:
 - rozvíjet výměny a mezikulturní dialog mezi mladými Evropany a mladými lidmi ze sousedních zemí;

¹ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1719/2000/ES ze dne 15. listopadu 2006, kterým se zavádí program „Mládež v akci“ na období 2007 až 2013.

- přispívat v těchto zemích k rozvoji kvality struktur na podporu mladých lidí a úlohy osob, které se aktivně podílejí na práci s mládeží a na činnosti mládežnických organizací;
 - rozvíjet spolu s dalšími zeměmi projekty tematické spolupráce, do níž budou zapojeni mladí lidé a osoby, které se aktivně podílejí na práci s mládeží a na činnosti mládežnických organizací;
- d) v rámci obecného cíle týkajícího se přínosu k rozvoji kvality systémů na podporu činnosti mladých lidí a schopností organizací občanské společnosti v oblasti mládeže:
- přispívat k vytváření sítí dotyčných organizací;
 - rozvíjet odbornou přípravu osob, které se aktivně podílejí na práci s mládeží a na činnosti mládežnických organizací, jakož i spolupráci mezi nimi;
 - podporovat inovaci při rozvoji aktivit pro mladé lidi;
 - přispívat ke zlepšení informovanosti mladých lidí a současně věnovat zvláštní pozornost přístupu zdravotně postižených mladých lidí k informacím;
 - podporovat dlouhodobé projekty a iniciativy prováděné regionálními a místními subjekty v oblasti mládeže;
 - zjednodušit uznávání vzdělání a dovedností mladých lidí získaných díky účasti na programu;
 - vyměňovat si osvědčené postupy;
- e) v rámci obecného cíle týkajícího se podpory evropské spolupráce v oblasti mládeže, s náležitým přihlédnutím k místním a regionálním rysům:
- podporovat výměnu osvědčených postupů a spolupráci mezi správními orgány a politickými činiteli na všech úrovních;
 - podporovat strukturovaný dialog mezi politickými činiteli a mladými lidmi;
 - zlepšit znalosti o mládeži a porozumění mládeži;
 - přispívat ke spolupráci mezi různými vnitrostátními a mezinárodními mládežnickými dobrovolnými činnostmi.¹

¹ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1719/2000/ES ze dne 15. listopadu 2006, kterým se zavádí program „Mládež v akci“ na období 2007 až 2013.

4.2.2 Akce programu **Mládež v akci**

Zvláštních i obecných cílů programu se dosahuje prostřednictvím níže uvedených akcí.

Mládež pro Evropu

Cílem této akce je:

- ✓ podporovat výměny mladých lidí v zájmu zvýšení jejich mobility,
- ✓ podporovat v oblasti mládeže iniciativy, projekty a aktivity týkající se účasti na demokratickém životě v zájmu rozvíjení občanství a vzájemného porozumění mladých lidí.¹

Evropská dobrovolná služba

Cílem této akce je podpořit účast mladých lidí na různých formách dobrovolné činnosti jak uvnitř Evropské unie, tak mimo ni.

Mládež ve světě

Cílem této akce je:

- ✓ podporovat projekty s partnerskými zeměmi, zejména výměny mladých lidí a osob, které se aktivně podílejí na práci s mládeží a na činnosti mládežnických organizací,
- ✓ podporovat iniciativy posilující vzájemné porozumění mezi mladými lidmi, jejich smysl pro solidaritu a toleranci, jakož i rozvoj spolupráce v oblasti mládeže a občanské společnosti v těchto zemích.¹

Systemy na podporu mládeže

Cílem této akce je podpořit subjekty, které jsou na evropské úrovni činné v oblasti mládeže, zejména fungování nevládních mládežnických organizací, vytváření jejich sítí, poradenství pro osoby, které vypracovávají projekty, a zajištění kvality prostřednictvím výměny, odborné přípravy a vytváření sítí osob, které se aktivně podílejí na práci s mládeží a na činnosti mládežnických organizací, prostřednictvím podpory inovace a kvality, informovanosti mladých lidí, vytváření struktur a činností nezbytných pro program, aby bylo dosaženo jeho cílů, a prostřednictvím podpory partnerství s místními a regionálními orgány.¹

¹ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1719/2000/ES ze dne 15. listopadu 2006, kterým se zavádí program „Mládež v akci“ na období 2007 až 2013.

Podpora evropské spolupráce v oblasti mládeže

Cílem této akce je:

- ✓ organizovat strukturovaný dialog mezi různými činiteli v oblasti mládeže, zejména mladými lidmi navzájem, osobami, které se aktivně podílejí na práci s mládeží a na činnosti mládežnických organizací, a politickými činiteli,
- ✓ podporovat mládežnické semináře zaměřené na sociální, kulturní a politické otázky, o které se mladí lidé zajímají,
- ✓ přispívat k rozvoji politiky spolupráce v oblasti mládeže,
- ✓ podporovat rozvoj sítí nezbytných pro větší porozumění mládeži.¹

4.2.3 Zúčastněné země

Programu se mohou účastnit následující země:

- členské státy Evropské unie;
- země Evropského sdružení volného obchodu (EVSO), které jsou členy Evropského hospodářského prostoru (EHP): Island, Lichtenštejnsko, Norsko;
- kandidátské země;
- země západního Balkánu;
- Švýcarská konfederace.

4.2.4 Obecná finanční ustanovení

Rozpočet pro provádění programu Mládež v akci na období let 2007 až 2013 je stanoven na 885 mil. EUR.

Minimální přiděly pro akce programu ve vztahu k uvedenému rozpočtu jsou pro akci Mládež pro Evropu 30 %, Evropská dobrovolná služba 23 %, Mládež ve světě 6 %, Systémy podpory mládeže 15 % a Podpora evropské spolupráce v oblasti mládeže 4 %.

4.2.5 Česká národní agentura Mládež

Česká národní agentura Mládež (ČNA Mládež) je organizační složkou Národního institutu dětí a mládeže MŠMT. ČNA Mládež je pověřena realizací a koordinací výchovně vzdělávacího programu Evropské unie MLÁDEŽ (2000 - 2006) a nového programu Mládež v akci (2007 - 2013) v České republice.

¹ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1719/2000/ES ze dne 15. listopadu 2006, kterým se zavádí program „Mládež v akci“ na období 2007 až 2013.

Agentura poskytuje následující služby:

- poskytuje veškeré informace a poradenství o jednotlivých aktivitách v rámci programu Mládež v akci a MLÁDEŽ, o formálních i kvalitativních náležitostech projektů, uzávěrkách, výběrových kritériích, finančních a účetních otázkách;
- poskytuje příslušné formuláře;
- zprostředkovává kontakty na zahraniční partnery;
- zprostředkovává styk s Evropskou komisí a zahraničními agenturami programu;
- pořádá vlastní školení - např. pro regionální spolupracovníky či pracovníky s mládeží;
- pořádá informační dny v regionech / organizacích;
- nabízí prezentace programu;
- průběžně informuje o všech aktualitách;
- podporuje a využívá informační systém Eurodesk;
- vydává čtvrtletník Eurokompas;
- vydává informační a metodické materiály.¹

4.3 *Další evropské vzdělávací programy*

4.3.1 Finanční mechanismy EHP/Norska

Finanční mechanismus Evropského hospodářského prostoru (EHP) byl založen třemi státy Evropského sdružení volného obchodu (EVSO) – Island, Knížectví Lichtenštejnsko a Norské království. Norské království založilo i vlastní, Norský finanční mechanismus.

Na základě obou uvedených finančních mechanismů se státy EHP/Norsko zavazují přispívat ekonomicky slabším zemím v Evropském hospodářském prostoru, a to poskytováním grantů na investiční a rozvojové projekty v prioritních oblastech, jako např. ochrana a obnova kulturního dědictví, ochrana životního prostředí, podpora soudnictví, zdravotnictví či péče o dítě aj. V rámci Finančních mechanismů EHP/Norska je finanční pomoc poskytována novým členským státům Evropské unie, a dále Španělsku, Portugalsku a Řecku.

Program finančních mechanismů je pětiletý na roky 2006 až 2010.

Ministerstvo financí ČR zabezpečuje funkci Národního kontaktního místa pro programy z Finančních mechanismů EHP/Norska. Ministerstvo je celkově zodpovědné za řízení aktivit.

¹ Česká národní agentura Mládež. <<http://www.youth.cz>>

4.3.1.1 *Prioritní oblasti Finančních mechanismů EHP/Norska*

Prioritní oblasti Finančních mechanismů EHP/Norska jsou následující:

- ✓ uchování evropského kulturního dědictví;
- ✓ ochrana životního prostředí;
- ✓ rozvoj lidských zdrojů;
- ✓ zdravotnictví a péče o dítě;
- ✓ podpora udržitelného rozvoje;
- ✓ vědecký výzkum a vývoj.

Finanční mechanismus Norska má dvě speciální priority:

- ✓ implementace Schengenského acquis, posilování justice;
- ✓ technická pomoc.

4.3.1.2 *Fond pro podporu spolupráce škol*

Fond pro podporu spolupráce škol je program Finančních mechanismů EHP/ Norska, který působí na poli spolupráce škol a vzdělávání.

Hlavním cílem Fondu pro podporu spolupráce škol je formou podpory spolupráce mezi vzdělávacími institucemi v České republice a institucemi na Islandu, v Lichtenštejnsku a v Norsku přispět ke snížení sociálních a ekonomických nerovností v Evropském hospodářském prostoru.

V uskutečňování těchto cílů se bude program také snažit o:

- zasažení rovnoprávnosti mezi ženami a muži;
- zajištění stejných příležitostí pro postižené osoby;
- zasažení v boji proti sociální diskriminaci, rasismu a xenofobii.

Fond pro podporu spolupráce škol má na uvedené období stanovený rozpočet 2,5 mil. EUR.

4.3.1.3 *Aktivity programu Finančních mechanismů EHP/Norska*

Fond pro spolupráci škol podporuje tři základní aktivity.

Grant individuální mobility

Grant individuální mobility je udělován studentům, učitelům a administrativním pracovníkům, kteří se zúčastní pobytů vzdělávacích organizací na Islandu, v Lichtenštejnsku a v Norsku. Důvodem mobility musí být studium na akreditovaných vzdělávacích institucích, účast na kurzech, seminářích, workshopech, konferencích v partnerských zemích, výuka

v kurzech na těchto institucích, trainee programy, získávání pracovních zkušeností, praktické stáže nebo výměnné návštěvy.

Spolupráce v oblasti vzdělávání

Záměrem aktivity Spolupráce v oblasti vzdělávání je rozvíjet spolupráci mezi vzdělávacími institucemi a individuálními osobami v České republice a vzdělávacími institucemi ve třech partnerských zemích, spolupráce musí spadat do stanovených prioritních oblastí. Aktivity budou zaměřeny na organizování společných seminářů, workshopů, konferencí, kurzů, projektů, publikací a vytváření společných vzdělávacích sítí.

Rozvoj institucí

Hlavním záměrem aktivity Rozvoj institucí je přenesením know-how v prioritních oblastech rozšířit evropskou dimenzi do vzdělávacího systému České republiky. V rámci této aktivity jsou podporovány projekty spolupráce za účelem rozvoje učebních osnov, lidských zdrojů, zaměstnanců, celoživotního vzdělávání, a dále organizace specifických aktivit jako informační centra a studentská centra.

4.3.1.4 *Oprávnění žadatelé Fondu pro podporu spolupráce škol*

Fond pro podporu spolupráce škol podporuje jak instituce, organizace, tak individuální osoby pracující a studující na těchto institucích. Fond pro podporu spolupráce škol podporuje následující veřejné i soukromé instituce:

- střední školy,
- vyšší odborné školy,
- vysoké školy a jiné vyšší vzdělávací instituce,
- neziskové organizace, jejichž hlavní náplní je vzdělávání.

4.3.2 Erasmus Mundus

Program Erasmus Mundus je pětiletý, koncipovaný na období let 2004 až 2008, zaměřený na podporu spolupráce a mobility v oblasti vysokoškolského vzdělávání. Pro celé období platnosti programu je vyčleněn rozpočet 230 milionů EUR.

4.3.2.1 *Cíle programu Erasmus Mundus*

Úkolem programu je podporovat kvalitní magisterské studijní programy a poskytovat stipendia studentům a akademickým pracovníkům ze třetích zemí, kteří se chtějí magisterských programů Erasmus Mundus v zemích Evropské unie zúčastnit. Studenti

ze zemí Evropské unie mohou získat stipendia na absolvování části magisterského programu Erasmus Mundus ve třetích zemích a také mohou využít grantu z programu Socrates Erasmus. Program dále poskytuje finanční podporu projektům vedoucím ke zviditelňování a zvyšování atraktivnosti evropského vysokoškolského vzdělávání ve třetích zemích.

4.3.2.2 *Aktivity programu Erasmus Mundus*

Program Erasmus Mundus podporuje čtyři základní oblasti:

Magisterské programy Erasmus Mundus

Jedná se o realizaci integrovaných 1-2letých magisterských programů se společným kurikulem a s podmínkou účasti studentů a akademických pracovníků ze třetích zemí.

Stipendia

Jedná se o stipendia pro studenty a akademické pracovníky ze třetích zemí k účasti na magisterských programech Erasmus Mundus.

Partnerství

Jedná se o partnerství mezi konsorciem magisterského programu Erasmus Mundus a vysokými školami ve třetích zemích; stipendia pro evropské akademiky a studenty magisterských programů Erasmus Mundus na výjezd na univerzity ve třetích zemích.

Zvyšování atraktivnosti

Jedná se o projekty evropské spolupráce zaměřené na zvýšení atraktivnosti, zviditelnění evropského vysokoškolského vzdělávání ve třetích zemích.

4.3.2.3 *Zúčastněné země*

Členské státy Evropské unie a země EVSO/EHP: Norsko, Island, Lichtenštejnsko se mohou účastnit aktivit Magisterské programy Erasmus Mundus, Partnerství a Zvyšování atraktivnosti. Uvedených aktivit se mohou účastnit také kandidátské země: Chorvatsko, Makedonie, Turecko. Instituce z těchto zemí jsou oprávněny se zúčastnit aktivity Magisterské programy Erasmus Mundus za podmínky, že než bude dokončen výběrový proces (říjen 2007) bude s těmito zeměmi oficiální účast v programu formálně schválena.

Ostatní země světa, tj. třetí země se mohou účastnit aktivit Stipendia, Partnerství a Zvyšování atraktivnosti.

4.3.3 Tempus

4.3.3.1 *Aktivity programu Tempus*

Program Tempus zahrnuje tři hlavní aktivity.

Společné evropské projekty

Aktivita umožňuje univerzitám spolupracovat ve dvouletých nebo tříletých projektech připravených na dosažení cílů, které jsou v souladu s národními prioritami stanovenými partnerskými zeměmi a které lze zaměřit na následující aktivity:

Rozvoj studijních programů

- metody a obsah výuky na vysokých školách v partnerských zemích;
- příprava nových kurzů nebo modifikace již existujících studijních programů;
- zvýšení dovedností vysokoškolských učitelů;
- součástí projektů je mobilita studentů.

Cílovou skupinou jsou vysokoškolští učitelé, studenti a univerzitní řídicí orgány, které mohou mít vliv na zavedení kurikul.

Univerzitní management

- restrukturalizace řídicích, organizačních a administrativ procesů na univerzitách.

Cílovou skupinou jsou univerzitní řídicí orgány (např. senát, rektorát, děkanát, studentská rada) a další univerzitní orgány, které mají vliv na institucionální politiku; centrální univerzitní služby (např. oddělení lidských zdrojů, ekonomická oddělení, centra informačních a komunikačních technologií, oddělení zahraničních styků, poradenská centra, studentské asociace apod.).

Studijní programy pro vzdělávání úředníků ve státní správě

- rozvoj administrativních a institucionálních struktur v partnerských zemích prostřednictvím kurzů zaměřených na zdokonalení praktických znalostí a dovedností pracovníků ve státní správě.

Společné evropské projekty mohou být podány jako národní (v projektu jsou zastoupeny instituce z jedné partnerské země) nebo nadnárodní projekty (instituce alespoň ze dvou partnerských zemí). V obou typech projektů se účastní nejméně dvě instituce z členských zemí Evropské unie.

Cílovou skupinou jsou ministerští úředníci, úředníci na místní, regionální nebo národní úrovni, sociální partneři nebo jejich výuková střediska, média a mediální organizace, obchodní komory, profesionální asociace, podniky, nevládní organizace.

Strukturální a doplňkové aktivity

V rámci strukturálních a doplňkových aktivit je možné zaměřit se na konkrétní potřeby na národní úrovni specifikované partnerskou zemí jako priority. Tyto projekty mohou mít trvání od několika týdnů do jednoho roku.

Specifické cíle zahrnují:

- zvýšení kapacity ve strategickém plánování a institucionálním rozvoji národních institucí zabývajících se národní reformou a asistenci při budování zahraničních kontaktů;
- podpora rozvoje nebo implementace národní politiky, akčního plánu nebo legislativy v dané partnerské zemi s cílem rozvinout specifické aspekty v oblasti vysokoškolského vzdělávání;
- podpora šíření a využití výsledků dosažených v rámci spolupráce a zaměřených na cíle programu Tempus a které podporují národní reformu ve vysokoškolském vzdělávání.

Cílovou skupinou jsou vysokoškolské instituce, akademičtí pracovníci univerzit, řídicí a administrativní pracovníci, veřejné a soukromé instituce zabývající se vysokoškolským vzděláváním (ministerské knihovny, výzkumné ústavy, nadace pro podporu vysokoškolského vzdělávání, asociace), podniky a občanské organizace.

Individuální granty

Cílem této aktivity je poskytnout akademickým a administrativním pracovníkům ve vysokoškolském sektoru možnost stáží v zahraničí se zaměřením na:

- přípravu společného evropského projektu;
- účast na specifických akcích – konference, semináře, pracovní setkání týkající se vysokoškolské problematiky;
- rekvalifikační studijní pobyt, spolupráci na specifickém akademickém tématu, šíření výsledků dobré praxe.

Cílovou skupinou jsou vysokoškolští učitelé (včetně postgraduálních studentů podílejících se na výuce, řádní asistenti a jednotlivci z veřejného a privátního sektoru s příslušnou akademickou a odbornou zkušeností v daném oboru), administrativní pracovníci se specifickou odpovědností, technický personál, zástupci studentského sdružení, zástupci z řad studentů, experti v oblasti vzdělávání, ministerští úředníci.

4.3.3.2 *Zúčastněné země*

Aktivít programu Tempus se mohou účastnit:

- členské země Evropské unie;

- partnerské země:

skupina zemí CARDS (Albánie, Bosna a Hercegovina, Chorvatsko, Makedonie, Srbsko a Monte Negro);

skupina zemí TACIS (Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Gruzie, Kazachstán, Kyrgyzstán, Moldávie, Mongolsko, Ruská federace, Tádžikistán, Turkmenistán, Ukrajina, Uzbekistán);

skupina zemí MEDA (Alžírsko, Egypt, Izrael, Jordánsko, Libanon, Maroko, Palestina, Sýrie, Tunisko).

4.3.4 **Program eLearning**

4.3.4.1 *Cíl programu eLearning*

Hlavním cílem programu eLearning je efektivní zapojení informačních a komunikačních technologií (ICT) do systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě.

4.3.4.2 *Aktivita programu eLearning*

Program má čtyři hlavní aktivity.

Podpora počítačové a informační gramotnosti

Tato aktivita má přispět k získání nových znalostí a dovedností, které budou v informační společnosti nezbytné pro osobní a profesní rozvoj. Aktivita se zaměřuje na zapojení ICT do vzdělávání, zejména pro ty občany, kteří mají v důsledku své geografické polohy, sociálně-ekonomické situace či specifických potřeb obtížný přístup k tradičnímu vzdělávání a odborné přípravě.

Evropské virtuální univerzity

Prioritou této aktivity je přidat virtuální dimenzi evropské spolupráci v oblasti vysokoškolského vzdělávání prostřednictvím podpory vývoje nových organizačních modelů pro evropské univerzity, poskytování vysokoškolského vzdělávání (virtuální univerzity) a přispěním k evropským výměnným programům a schémům (virtuální mobilita). Aktivita bude stavět na existujících rámcích spolupráce, jako je např. program Erasmus.

Program eTwinning

Aktivita eTwinning podporuje partnerskou spolupráci základních a středních škol v Evropě a dále vzdělávání učitelů.

Cílem této aktivity je posílit a podpořit propojování a spolupráci škol pomocí internetu. Všichni mladí Evropané by měli mít během středoškolského studia možnost zúčastnit se vzdělávacího projektu s partnery z dalších evropských zemí. Taková zkušenost je rozhodující pro posilování evropské dimenze ve vzdělávání a pro povědomí mladých lidí o multilingvální a multikulturní společnosti. Program eTwinning (neboli jakési "párování") mezi školami pomůže rovněž učitelům a odborníkům doplnit si profesní znalosti a dovednosti v používání informačních a komunikačních technologií ve výuce.

Doplňkové aktivity na podporu eLearningu v Evropě

Tato aktivita staví na Akčním plánu eLearning a bude podporovat šíření dobrých příkladů, produktů a služeb, které jsou výsledkem řady projektů a programů financovaných jak na evropské, tak národní úrovni. Cílem je podpořit spolupráci mezi zúčastněnými subjekty.

4.3.4.3 *Zúčastněné země*

Projekty mohou předkládat pouze právnické osoby, které mají sídlo v jednom z členských států Evropské unie nebo v zemích EEA/EFTA (Island, Norsko, Lichtenštejnsko), z veřejného či soukromého sektoru, které mají odborné znalosti a zkušenosti v oblasti eLearningu. Projekt podává organizace, která zastupuje konsorcium minimálně tří partnerů. Konsorcium musí zahrnovat různé organizace z minimálně tří zemí EU nebo EEA.

4.3.5 Evropská jazyková cena Label

4.3.5.1 *Cíl Evropské jazykové ceny Label*

Hlavním cílem Evropské jazykové ceny LABEL je podpořit nové a výjimečné aktivity v oblasti jazykového vzdělávání, propagovat je mezi odbornou veřejností a inspirovat ostatní pro implementaci takových aktivit do jazykové výuky.

4.3.5.2 *Shrnutí Evropské jazykové ceny Label*

Historie tohoto evropského ocenění v České republice začíná koncem roku 2001, kdy byla Česká republika spolu s dalšími kandidátskými zeměmi přizvána, aby se podílela na tomto programu. V České republice byla realizací programu Label pověřena Národní agentura programu Socrates a první ocenění bylo udělováno v roce 2002.

Samotné počátky programu Label a podpory jazykového vzdělávání sahají již do roku 1995, kdy si Komise EU, v rámci dokumentu "White Paper: Teaching and learning towards the learning society", vytyčila cíl umožnit a vytvořit podmínky pro to, aby každý občan země ovládl kromě mateřštiny další dva cizí jazyky. V tomto kontextu se poprvé objevil návrh vytvořit program, který bude zaměřen na podporu jazykového vzdělávání.

V roce 2004 v rámci aktivit Evropské komise souvisejících s Akčním plánem na podporu jazykové rozmanitosti a jazykového vzdělávání zaznamenává Evropská jazyková cena Label rozšíření o další významnou aktivitu v oblasti jazykového vzdělávání, kterou představuje individuální ocenění - Evropský učitel jazyků roku. Toto ocenění je udělováno od roku 2005.

V současné době je do programu Evropská jazyková cena Label zapojeno 31 evropských zemí.

5 Evropské vzdělávací programy a jiné formy mezinárodní spolupráce využitelné základními školami

5.1 *Program celoživotního učení*

5.1.1 Comenius

Podmínkou účasti základních škol v programu Comenius je zařazení v Rejstříku škol a školských zařízení MŠMT. Účastnit se mohou i základní školy, speciální a základní umělecké školy. Z hlediska cílových skupin je program určen žákům, učitelům a dalším pracovníkům škol.

Cílem programu je rozvíjet porozumění mezi mladými lidmi z různých evropských zemí, pomáhat jim osvojit si základní životní dovednosti nezbytné pro jejich osobní rozvoj, pro jejich budoucí zaměstnání a pro aktivní účast v evropských záležitostech.

České školy mají možnost spolupracovat se všemi členskými státy Evropské unie, se zeměmi EFTA (Norsko, Island, Lichtenštejnsko) a s Tureckem.

5.1.1.1 *Hledání partnerské školy a začátek spolupráce*

Základem každé mezinárodní spolupráce je partnerství. Školy, které zatím nemají žádné kontakty na zahraniční školy mohou své partnerské školy hledat různými způsoby, jako např.:

- využít kontaktů rodičů, místních a regionálních úřadů, exportních firem, sponzorů, partnerských měst apod.;
- pomocí databáze Partbase¹;
- pomocí Národní agentury pro evropské vzdělávací programy²;
- v rámci aktivity eTwinning.

¹ Databáze Partbase. <<http://partbase.programkontoret.se/>>.

² Národní agentura pro evropské vzdělávací programy. <<http://www.naep.cz/>>.

Kontaktní seminář

Jednou z dalších a efektivních možností, jak najít partnerskou školu je vyjet na tzv. Kontaktní seminář. Národní agentury organizují setkání učitelů z různých zemí na určité téma a pro určitý typ škol. Učitelé/ředitelé tak mají možnost pod vedením národních agentur nalézt partnerské školy a vypracovat společnou přihlášku do projektu. Pro účast na kontaktním semináři jsou upřednostňovány školy bez zkušeností v programu Comenius. Kontaktního semináře se z jedné instituce může účastnit pouze jedna osoba, v odůvodněných případech maximálně dvě osoby.

Přípravná návštěva

Před podáním žádosti o projekt může škola využít grant přípravné návštěvy. Cílem této aktivity je umožnit školám lépe poznat zahraniční školy, se kterými chtějí vytvořit Comenius projekt partnerství škol. Výsledkem přípravné návštěvy je vytvoření společné žádosti o projekt, tj. definování cílů projektu, určení úkolů a odpovědnosti jednotlivých škol, vypracování podrobného pracovního plánu včetně rozpočtu, průběžného hodnocení projektu a šíření výsledků projektu. Přípravná návštěva trvá nejdéle 7 dní (6 nocí). Zúčastnit se mohou učitelé nebo ředitelé škol (žáci a studenti se účastnit nemohou).

Přípravná návštěva se musí uskutečnit v některé zemi zapojené do programu celoživotního učení. Obdobně jako v případě Kontaktního semináře jsou upřednostňovány školy, které nemají žádné zkušenosti s mezinárodními projekty Comenius. Přípravná návštěva se nesmí udělit k projektu, který je již podán.

Finanční příspěvek národní agentury pokrývá náklady spojené s cestou do zahraničí: jízdné do místa konání a zpět a subsistence (tj. pojištění, ubytování, stravu a další výdaje jako např. místní dopravu v místě pobytu) - ve výši maximálně 75 % denních sazeb uvedených v přihlášce.

Maximální výše přiděleného grantu je 1000 EUR/osoba.

Žádosti je možné posílat do národní agentury průběžně, nejméně však 6 týdnů před plánovaným datem přípravné návštěvy.

5.1.1.2 *Hostitelské instituce pro zahraniční asistenty*

Školy si mohou žádat o umístění zahraničního asistenta, budoucího učitele libovolného předmětu. Zatímco pro asistenta je to příležitost získat praktické dovednosti ve výuce v jiné evropské zemi, škole se naskýtá možnost obohatit výuku např. o nové metody výuky a evropský rozměr. Asistent není náhradou za učitele. Asistent pouze pomáhá při výuce

a dalších školních aktivitách. V ojedinělých případech se může stát, že asistent působí na více školách (maximálně tři). Délka pobytu asistenta ve škole je 3 až 10 měsíců. Grant získává asistent u své národní agentury, hostitelská škola si žádá u své národní agentury o přidělení asistenta (k 30. březnu), nedostává však žádný finanční příspěvek.

Škola určuje kontaktní osobu, která je s asistentem v kontaktu ještě před jeho příjezdem do hostitelské země. Kontaktní osoba napomáhá při zajišťování ubytování, rozhoduje o rozvrhu vyučovaných hodin, odpovídá za náplň asistentského pobytu a vyřizuje administrativní záležitosti související s pobytem.

Přednost při výběru mají instituce, které dosud nehostily Comenius asistenta.

5.1.1.3 Projekty partnerství škol

Projekty partnerství škol nabízejí žákům a učitelům možnost pracovat společně na tématech, o která se zajímají. Některé projekty se více zaměřují na aktivní účast studentů a žáků, zatímco jiné se soustředí spíše na pedagogické záležitosti, na rozvoj školy a zapojují především učitele a administrativní pracovníky. Projekty lze také zaměřit na jazykové vzdělávání a podporovat tak jazykovou různorodost v Evropě.

Comenius projekty partnerství škol pomáhají studentům a učitelům získávat a zlepšovat si dovednosti v týmové práci, společenských vztazích, plánování projektových aktivit a používání informačních a komunikačních technologií (ICT).

Téma projektu, na kterém budou školy pracovat, závisí zcela na jejich potřebách a vzájemné dohodě s partnery. Obsahem témat může být například: umění, životní prostředí, kulturní dědictví, evropské občanství, informační a komunikační technologie, prevence proti násilí na školách, integrace žáků z etnických skupin do vyučování, vývoj nových učebních metod a pomůcek, zlepšení dovednosti žáků a jejich uplatnění na trhu práce atd.).

Pokud spolupracují školy ze dvou zemí, jedná se o Bilaterální projekty. Spolupráce tří a více škol se realizuje v rámci tzv. Multilaterálních projektů. Oba typy projektů trvají dva roky, jedna z partnerských škol musí být členskou zemí Evropské unie, partnerské školy by měly být přiměřené věkem žáků a obsahem výuky.

Škola, která se nově zapojuje do multilaterálního projektu, může získat maximální grant ve výši 5400 EUR na 2 roky, za předpokladu, že realizuje minimálně 4 mobility. V případě realizace minimálně 12 mobilit může získat grant ve výši 10 200 EUR na 2 roky.

V rámci bilaterálních projektů musí být realizováno během dvou let minimálně 12 mobilit, (povinná je realizace výměny žáků - minimálně 10 dnů, se skupinou minimálně

10 studentů starších 12 let pracujících na projektu), výše grantu je 10 200 EUR. 14 000 EUR na dva roky mohou získat školy, které v bilaterálních projektech realizují minimálně 25 mobilit.

Školy mají možnost po jednoleté nebo dvouleté spolupráci požádat o prodloužení projektu a získat další finance na realizaci dalších mobilit a spolupráce.

Příklady možných aktivit projektu

- výměna zkušeností a ukázek dobrých příkladů mezi partnerskými školami;
- práce v terénu, různé výzkumné práce, pokusy;
- navrhování, publikace, šíření dokumentů vztahujících se ke společným projektovým aktivitám;
- výroba uměleckých a technických předmětů, výkresů, výtvarných prací;
- organizace představení/vystoupení (divadelní, muzikálová, módní přehlídky, výstavy);
- publikování materiálů a dokumentace společných aktivit na projektu;
- jazyková příprava učitelů a studentů pro potřeby projektu;
- sdílení informací s ostatními institucemi v regionu;
- hodnocení průběhu a výsledků práce (evaluace);
- šíření projektových zkušeností a výstupů (diseminace);
- využití ICT (např. tvorba webových stránek projektu, videokonference, využití softwaru k projektovým aktivitám).

Příklady možných zahraničních výjezdů

- projektová schůzka je mezinárodní setkání učitelů popř. i žáků k diskusi nad projektem (plánování, organizace, monitoring, hodnocení apod.);
- reciproční výměna studentů (pupil exchange) umožňuje studentům strávit určitý čas v partnerské škole, navštěvovat hodiny a procvičovat si své jazykové znalosti. Délka výměny je minimálně 10 dnů včetně cesty, účastní se skupina minimálně 10/20 žáků (dle výše grantu) starších 12 let. U výměny studentů se předpokládá učitelský doprovod, v případě smíšené skupiny (dívky/chlapci) je vhodný doprovod zástupců obou pohlaví;
- pro ředitele škol či zástupce ředitele je určena nabídka studijní návštěvy (study visit) pro seznámení s fungováním partnerské školy, průběhem projektu a prohloubení mezinárodní spolupráce;
- pro učitele je určena nabídka studijní stáže (teacher exchange) na partnerské škole. Po vzájemné dohodě partnerů může učitel školy účastníci se projektu absolvovat pobyt

v partnerské škole, kde může vykonávat praxi formou výuky nebo konzultací či se podílet na tvorbě výukových materiálů zaměřených zejména na téma evropské integrace, popř. se podílet na projektové činnosti;

- další nabídkou pro učitele je stáž v podnicích (teacher placement). Učitel školy, která se účastní projektu, se může účastnit stáže v podniku v zemi partnera projektu. Podnik má být vybrán podle zaměření školy a projektu;
- účast na konferencích tematických sítí.

Žádosti o podporu projektů partnerství škol se podávají jednou ročně (v období na konci března) v jednotlivých zemích národním agenturám.

5.1.1.4 *Další vzdělávání pedagogických pracovníků*

Cílem této aktivity je umožnit pedagogickým pracovníkům účast na vzdělávacích akcích (např. kurz, školení, konference) v zahraničí. Individuální granty dalšího vzdělávání umožňují účastníkům zlepšit jejich znalosti a praktické profesní dovednosti a poznat vzdělávací systémy v Evropě.

Typy vzdělávacích akcí

- vzdělávací kurz trvající alespoň 5 plných pracovních dnů;
- stáže nebo hospitace ve škole nebo jiné vhodné instituci (např. NGO – nestátní neziskové organizace);
- účast na evropské konferenci nebo semináři organizované centralizovanými projekty Comenius, národními agenturami nebo evropskými asociacemi, které působí v oblasti školního vzdělávání.

Vzdělávací kurzy trvají 1 až 6 týdnů a jsou buď jazykové (metodologické a čisté jazykové kurzy) nebo všeobecné (odborné).

Žadatelem o grant je učitel, nikoliv škola. Žádost se podává na formuláři, který se vyplňuje v pracovním jazyce vzdělávací akce. K žádosti je třeba přiložit předběžnou registraci od organizátora kurzu. Termíny podání žádostí:

- ✓ 30. března (pro akce/kurzy na období červen až září);
- ✓ 31. května (pro akce/kurzy na období říjen až leden);
- ✓ 31. října (pro akce/kurzy na období únor až květen).

Grant nebude udělován žadatelům, kteří se účastnili kurzu dalšího vzdělávání programu Socrates a/nebo Leonardo da Vinci v uplynulých dvou letech. Národní agentura bude financovat maximálně pět českých účastníků na tentýž vzdělávací kurz.

Přednost při výběru mají při srovnatelné kvalitě žádosti uchazeči, kteří:

- žádají o kurz přednášený v méně užívaném a vyučovaném jazyce (např. finština) nebo v italštině, španělštině, francouzštině;
- žádají o všeobecný (odborný) kurz;
- žádají o akci/kurz uvedený v Comenius/Grundtvig databázi kurzů;
- žádají o jazykový kurz v délce trvání 2 až 4 týdny;
- pracují v mateřských, základních nebo speciálních školách;
- pracují ve školách situovaných v malých městech nebo na venkově;
- jsou zaměstnání na plný úvazek.

Účastníkům vzdělávacích kurzů je hrazeno jízdné do místa konání kurzu a zpět, poplatek za kurz - maximálně do výše 750 EUR; u krátkodobých vzdělávacích akcí (např. konference) maximálně 150 EUR/den, jazyková příprava (pouze pro žadatele o všeobecné (odborné) kurzy, bude uznána na základě skutečných nákladů maximálně do výše 100 EUR a subsistence (ubytování, stravné a pojištění). Maximální výše přiděleného grantu je stanovena na 1700 EUR (v odůvodněných případech je možné limit navýšit pro handicapované osoby). Grant si plánuje každý žadatel individuálně dle informací od organizátora a zjištěných nákladů na dopravu.

Vzdělávací kurz je možné vyhledat v databázi kurzů národní agentury.

5.1.1.5 Centralizované aktivity

Kromě uvedených projektů a aktivit spravovaných na národní úrovni se základní školy mohou zapojit i do složitějších projektů většího rozsahu, s větším počtem zahraničních partnerů. Jedná se o tzv. Centralizované multilaterální projekty a Tematické sítě. Žádosti o podporu projektů tohoto typu se podávají na centrální úrovni přímo Evropské komisi.

5.1.1.6 Informace a dokumenty k programu Comenius

Jak již bylo uvedeno v kapitole 4.1.7, správou programu celoživotního učení, a tedy také podprogramu Comenius na národní úrovni je v České republice pověřena Národní agentura pro evropské vzdělávací programy. Bližší informace o programu Comenius a základní dokumenty pro práci s programem Comenius je možné nalézt v českém jazyce na internetových stránkách agentury.¹

¹ Národní agentura pro vzdělávací programy. <<http://www.naep.cz>>

5.1.2 Průřezový program

5.1.2.1 Studijní návštěvy pro odborníky ve vzdělávání

Základní školy mohou využít v rámci Průřezového programu studijních návštěv pro odborníky ve vzdělávání s názvem SVES, který je zaměřený na podporu evropské spolupráce prostřednictvím týdenních studijních návštěv, jejichž cílem je výměna zkušeností, získání nových informací v oblasti vzdělávání a navázání přímých kontaktů.

Program SVES zahrnuje dvě aktivity - účast na studijní návštěvě a organizaci studijní návštěvy v České republice.

Cílovou skupinu tvoří především tzv. „decision-makers“, tzn. ti, kteří se přímo podílejí nebo mají vliv na utváření vzdělávací politiky a vzdělávacího systému v České republice (v případě základních škol ředitelé a zástupci).

Program SVES patří k decentralizovaným aktivitám Programu celoživotního učení, což znamená, že žádosti se odesílají na národní agenturu a výběrové řízení se provádí v tuzemsku. Přidělovaná finanční podpora na účast na studijní návštěvě činí podle země - destinace 900 až 1200 EUR, ze které si účastník hradí náklady na dopravu, ubytování, stravování a další nutné výdaje spojené s pobytem. Po ukončení studijní návštěvy je každý účastník povinen předložit národní agentuře vyúčtování a závěrečnou zprávu podle kontrakčních podmínek.

Finanční podpora pro organizátory studijních návštěv v České republice je schvalována MŠMT na základě žádosti o dofinancování konečného uživatele.

Termín pro podání žádostí o studijní návštěvu bývá okolo 30. dubna každého roku. Termín pro podání žádostí o organizaci studijní návštěvy je do 15. listopadu každého roku.

Informace o programu SVES je možné najít na webových stránkách Národní agentury pro vzdělávací programy¹.

5.2 Program Mládež v akci

Program Mládež v akci je zaměřen na neformální vzdělávání. Školy nejsou cílovou skupinou programu a nemohou být žadatelem. V České republice a v několika dalších evropských zemích je však mimoškolní a neformální výchova a vzdělávání částečně realizována školami. Při školách existují různé volnočasové a sportovní kluby a sdružení

¹ Národní agentura pro vzdělávací programy. <<http://www.naep.cz>>

rodičů a přátel školy, které mohou být žadatelem do programu Mládež v akci. Další možnou cestou, jak se základní škola může zapojit do programu Mládež v akci je vytvořit z aktivních dětí tzv. neformální skupinu. Odpovědnost za projekt v tom případě však nenese škola, ale osoba, která se ujme vedení neformální skupiny. Program je otevřen pro mladé lidi od 13 let.

Jak je již uvedeno v kapitole 4.2.5 správu programu v České republice zajišťuje Česká národní agentura Mládež. Veškeré informace o programu v českém jazyce jsou k nalezení na jejich internetových stránkách¹. www.youth.cz.

5.2.1 Akce 1 - Mládež pro Evropu

Cílem této akce je posílit aktivní občanství mladých lidí a vzájemné porozumění mezi nimi prostřednictvím následujících opatření.

5.2.1.1 Akce 1.1 – Výměny mládeže

Výměny mládeže umožňují, aby jedna nebo více skupin mladých lidí navštívila skupinu z jiné země za účelem společné účasti na společném programu činností. Těchto výměn mohou v zásadě využívat mladí lidé ve věku od 13 do 25 let.

Tyto činnosti, jejichž základem jsou nadnárodní partnerství mezi různými účastníky projektu, vyžadují aktivní účast mladých lidí a jsou určeny k tomu, aby jim umožnily objevit a poznat různé sociální a kulturní skutečnosti vzájemně se od sebe něco naučit a posílit své vědomí, že jsou občany Evropy. Podpora je zaměřena především na mnohostranné činnosti mobility skupin, avšak nevyklučuje dvoustranné činnosti tohoto druhu.

Dvoustranné výměny skupin jsou oprávněné zejména tehdy, pokud se jedná o jejich první evropskou aktivitu nebo pokud účastníci tvoří malé nebo místní skupiny bez zkušeností na evropské úrovni. Zejména jsou vítány výměnné pobyty pro mladé lidi, kteří mají méně příležitostí, aby se tak posílila jejich účast na programu.

Toto opatření rovněž podporuje přípravu a následné činnosti s cílem posílit aktivní účast mladých lidí na projektech, a to zejména ty činnosti, jež mají za cíl pomoci mladým lidem v jazykové a mezikulturní oblasti.

Výměna mládeže trvá 6 až 21 dní včetně cesty. Počet účastníků je 16 až 60, bez vedoucích. Skupiny musí být početně vyvážené. Trojstranné projekty musí mít minimálně šest účastníků ve skupině. Mnohostranné projekty musí být složeny minimálně ze čtyř účastníků za skupinu.

¹ Česká národní agentura Mládež. <<http://www.youth.cz>>

Každá skupina je doprovázena jedním nebo více mládežnickými vedoucími.

5.2.1.2 *Projekty participativní demokracie*

Toto opatření podporuje účast mladých lidí na demokratickém životě. Projekty a činnosti podporují aktivní účast mladých lidí na životě jejich společenství na místní, regionální nebo vnitrostátní úrovni nebo na mezinárodní úrovni.

Uvedené opatření je v zásadě určeno mladým lidem ve věku od 13 do 30 let.

Projekty nebo činnosti jsou založeny na mezinárodních partnerstvích, která umožňují sdílet na evropské úrovni náměty, zkušenosti a osvědčené postupy z projektů nebo činností na místní nebo regionální úrovni, aby se zlepšila účast mladých lidí na různých úrovních. V jejich rámci mohou být pořádány konzultace s mladými lidmi pro zjištění jejich potřeb a přání s cílem rozvíjet nové přístupy k jejich aktivní účasti na demokratické Evropě.

5.2.2 Akce 3 - Mládež ve světě

Cílem akce je rozvíjet vzájemné porozumění mezi lidmi v duchu otevřenosti a současně přispět k rozvoji kvalitních systémů, které podporují činnosti mladých lidí v dotčených zemích. Je otevřena pro partnerské země programu.

5.2.2.1 *Spolupráce se zeměmi sousedícími s Evropskou unií*

Opatření podporuje projekty s partnerskými zeměmi programu, jež jsou považovány za sousedské země podle ustanovení evropské sousedské politiky Evropské unie.

Toto opatření podporuje výměny mládeže, především vícestranné, aniž jsou vyloučeny dvoustranné výměny, které umožňují různým skupinám mladých lidí ze zemí účastnících se programu a sousedních zemí, aby se setkávaly a společně se účastnily programu činností.

Opatření je v zásadě určeno mladým lidem ve věku od 13 do 25 let.

Činnosti založené na nadnárodních partnerstvích mezi jednotlivými účastníky nějakého projektu zahrnují předchozí vzdělávání řídicích pracovníků a aktivní účast mladých lidí, aby mohli objevit a poznat jiné sociální a kulturní skutečnosti. Pro financování mohou být způsobilé činnosti pro posílení účasti mladých lidí na projektech, zejména těch, jež mají za cíl pomoci jim na jazykové a mezikulturní úrovni.

5.3 Program eTwinning

Program eTwinning funguje od roku 2005, kdy byl spuštěn jako součást iniciativy Komise e-learning. Mezi jeho hlavní cíle patří přispět k širšímu využití počítačů při komunikaci mezi školami a tak podporovat mezikulturní dialog. V oblasti vzdělávání jej od ostatních iniciativ Evropské unie odlišuje to, že v jeho rámci nejsou poskytovány žádné granty. Jeho hlavní výhodou spočívá v tom, že školy nemají určen druh spolupráce a je na nich, zda se bude jednat o krátkodobé či dlouhodobé projekty. Kromě svobody volby způsobu spolupráce je ještě dalším plusem naprosto minimální administrativa nutná k vytvoření projektu.

Program eTwinning je v současné době součástí nového programu celoživotního vzdělávání Evropské unie na léta 2007 až 2013. Centrální podporu internetového portálu eTwinning zajišťuje středisko European Schoolnet.

Program eTwinning (doslovně "elektronické párování") je zaměřen na podporu spolupráce žáků i učitelů základních a středních škol v rámci Evropy. eTwinning lze charakterizovat jako dlouhodobý projekt, ve kterém minimálně dvě školy z různých zemí realizují vzdělávací aktivitu prostřednictvím informačních a komunikačních technologií.

Spolupráce může probíhat na několika úrovních: mezi učiteli, skupinami učitelů, knihovníky, řediteli, žáky či celými třídami.

Program eTwinning se může stát přirozenou, nedílnou součástí školního života žáků, studentů i pedagogů. Všichni mladí Evropané by v budoucnu měli mít během studia možnost zúčastnit se vzdělávacího projektu s partnery z dalších evropských zemí. Taková zkušenost je velmi významná pro posilování evropského rozměru ve vzdělávání, pro povědomí mladých lidí o různorodosti multilingvální a multikulturní společnosti.

S programem eTwinning se neváží žádné dodatečné finanční náklady.

Účastníci programu nemusí být odborníky na informační a komunikační technologie. Cílem programu eTwinning není seznámit studenty a učitele s informačními a komunikačními technologiemi jako takovými, ale umožnit vyučujícím používat je v běžné výuce. Technika sama o sobě není hlavní náplní programu eTwinning. Je třeba se zaměřit na obsah partnerství mezi školami, nikoliv pouze na jeho realizaci.

- Program pro podporu mezinárodní spolupráce mateřských, základních a středních škol:
- poskytuje virtuální prostředí pro vyhledávání škol v Evropě;
 - podporuje společné projekty žáků i učitelů na dálku prostřednictvím informačních a komunikačních technologií;
 - poskytuje nástroje pro spolupráci partnerských škol;
 - zajišťuje metodickou podporu školám při realizaci mezinárodních projektů.

5.3.1 Cíle programu eTwinning

Mezi hlavní cíle programu eTwinning patří:

- podpora spolupráce mezi evropskými školami;
- příprava žáků na život, studium a práci v Evropě;
- zvýšení kvality výuky, uplatnění principů projektování vyučování ve výuce;
- rozvoj jazykové kompetence a informační gramotnosti;
- výměna zkušeností mezi partnerskými školami;
- integrace mezinárodních internetových projektů do života školy (školního vzdělávacího programu).

5.3.2 Účastníci programu eTwinning

Iniciativa eTwinning je otevřena všem typům základních škol; nejde o klasický vzdělávací program, jaké existují v rámci Evropské unie - nemá vymezená kritéria účasti ani termíny pro zapojení či předkládání projektů. Jde spíše o jakýsi rámeček spolupráce, o průběžnou aktivitu, která není časově omezena začátkem ani koncem projektu.

5.3.3 Aktivity programu eTwinning

Spolupráce v programu eTwinning může probíhat jako součást jakéhokoli vyučovacího předmětu na vybrané téma, které by však mělo vyhovovat následujícím požadavkům:

- ✓ musí být slučitelné s národním vzdělávacím programem v zemích partnerských škol,
- ✓ je třeba zachovat rozumný poměr mezi využitím informačních a komunikačních technologií a tvořivými aktivitami v rámci výuky.

Na portálu eTwinning¹ lze najít sekci „Nápady a příklady spolupráce“, která obsahuje modelové projekty, témata a scénáře či příklady společných aktivit a může poskytnout inspiraci.

¹ Národní portál eTwinning. <<http://www.etwinning.cz>>

5.3.4 Příprava projektu v rámci programu eTwinning

V první řadě je nutné vymezit téma a najít partnerskou školu v Evropě. Pokud je zvolené téma dostatečně široké, bude možné spolupráci pojmout z pohledu více předmětů a práce na projektu tak bude přínosem pro celou školu.

Ještě před tím, než je započato hledání partnerské školy, měla by být stanovena kritéria pro její výběr: jaká by měla být věková kategorie žáků či studentů, z jaké by mohli být země, jaké jazyky by měli ovládat aj. Dále je důležité vzít při plánování projektu v úvahu období prázdnin, svátky, školní výlety, rozvrh, přístupnost počítačové učebny atd.

Je vhodné získat pro spolupráci co nejvíce kolegů a zejména nezapomenout na studenty, pro které by účast v projektu měla být především zajímavá a přínosná.

Odpovědi na mnohé dotazy jsou k dispozici na národním¹ nebo evropském portálu eTwinning². Zde je možné, mimo jiné, také najít nástroj pro vyhledávání partnerských škol podle zadaných požadavků.

5.3.5 Motivace k zapojení do programu eTwinning

Hlavními důvody pro zapojení do programu eTwinning jsou zejména:

- motivovat studenty tím, že budou dělat něco netradičního, nového a zajímavého;
- dozvědět se něco o jiných kulturách a seznámit ostatní s naším prostředím, abychom tak zvýšili povědomí o kulturní různorodosti;
- využít informační technologie, které zkracují vzdálenosti a umožnit tak studentům a učitelům navštívit a prozkoumat i jinak vzdálené a obtížně dostupné kouty Evropy;
- poznat vzdělávací systémy v jiných evropských zemích;
- seznámit se a vyměnit si nápady s jinými učiteli a obohatit tak své zkušenosti;
- představit nový způsob výuky na naší škole rodičům, místní komunitě, institucím školské správy a mnohým jiným;
- rozvinout spolupráci v rámci své školy, zavést mezipředmětové vyučování, a tak si rozšířit vlastní znalosti určitého předmětu nebo oboru;
- zlepšit si znalosti cizího jazyka;
- zdokonalit své vlastní metody učení díky poznatkům a zkušenostem z partnerských škol.

¹ Národní portál eTwinning. <<http://www.etwinning.cz>>

² Evropský portál eTwinning. <<http://www.etwinning.net>>

5.4 *Česko-německá spolupráce*

Vlivem společné historie českého a německého národa se česko-německá spolupráce stala od roku 1989 na poli mezinárodní spolupráce určitým specifikem. Kromě evropských nástrojů na podporu mezinárodní spolupráce mohou české základní školy využívat pro svoji spolupráci s německými partnerskými organizacemi i podpory dalších institucí, které se orientují přímo na česko-německou spolupráci.

5.4.1 **Koordinační centrum česko-německých výměn mládeže** **TANDEM**

Tandem znamená nejen výměny české a německé mládeže, ale i všeobecnou česko-německou spolupráci mladých lidí.

Tandem:

- ✓ podporuje učitele a pracovníky s mládeží, kteří mají zájem o kontakty se sousední zemí;
- ✓ podněcuje výměnné projekty a napomáhá zainteresovaným institucím (školám, sdružením, mládežnickým iniciativám či jiným organizacím) při prohlubování a zprostředkovávání kontaktů;
- ✓ poskytuje poradenské služby a podporuje instituce a organizace, které realizují česko-německé výměny mladých lidí.

Tandem existuje v České republice (Plzeň) a v Německu (Regensburg). Tandem Plzeň je institucí MŠMT a je administrativně začleněn do Západočeské univerzity; Tandem Regensburg je institucí Spolkového ministerstva pro rodinu, seniory, ženy a mládež SRN a spolkových zemí Bavorsko a Sasko a patří k organizaci Bavorský kruh mládeže.

5.4.1.1 *Informace a poradenství*

Při česko-německé spolupráci je třeba často vyjasnit mnoho otázek. Často se již při přípravě česko-německého setkání objeví různé nejasnosti – právní, organizační, obsahové, metodické apod. Tandem se snaží pomoci – rozesílá informace týkající se sousední země, možností financování projektů, struktury práce s mládeží, nabízí poradenství při sestavování projektů apod. Tyto informace je možné nechat si zaslat nebo je nalézt je na internetových stránkách Tandemu¹.

¹ Tandem. <<http://tandem.adam.cz>>

5.4.1.2 Zprostředkování kontaktů a partnerských organizací

Tandem nabízí podporu při hledání partnerské organizace v sousední zemi. S pomocí internetové interaktivní partnerské burzy lze najít odpovídajícího partnera pro spolupráci nebo zveřejnit svou nabídku. K dispozici jsou také spolupracovníci zodpovědní za přímé zprostředkování vhodných kontaktů. Tandem také pořádá partnerské burzy, na kterých lze navázat osobní kontakty.

5.4.1.3 Další vzdělávání

Tandem pořádá semináře a konference k různým tématům a nabízí při nich možnosti dalšího vzdělání v oblasti pedagogiky, reálií, managementu, fundraisingu atd. Tandem zve odborné lektory, kteří předávají své zkušenosti. Navíc je možnost při těchto seminářích setkat se s kolegy ze sousední země.

5.4.1.4 Financování

Tandem pomáhá také v orientaci ve finančních zdrojích určených pro česko-německou spolupráci. Tandem Regensburg spravuje z pověření německého Spolkového ministerstva pro rodinu, seniory, ženy a mládež finanční prostředky určené pro česko-německé projekty (podporu získá německý partner); Tandem Plzeň má stálého zástupce v komisi programu „Zahraničí“ českého Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, která rozděluje finanční prostředky na spolupráci občanských sdružení se zahraničními partnerskými organizacemi. Tandem má k dispozici informační letáky ke všem dosažitelným zdrojům financí, které si lze rovněž stáhnout z internetu.

5.4.2 Česko-německý fond budoucnosti

Česko-německý fond budoucnosti je mezistátní instituce, které je konkrétním výsledkem Česko-německé deklarace z 21. ledna 1997. Podepsáním Statutu českou a německou vládou byl založen dne 29. prosince 1997 jakožto nadační fond podle českého práva se sídlem v Praze.¹

Posláním Fondu budoucnosti je všestranně podpořit porozumění mezi Čechy a Němci. V souladu s jeho stanovami fond poskytuje za tímto účelem finanční podporu partnerským projektům z obou zemí.

V oblasti školství a vzdělávání se podpora Fondu budoucnosti soustřeďuje jak na podporu různých aktivit v rámci partnerství škol, tak na dlouhodobější výměnné projekty.

¹ Česko-německý fond budoucnosti. <http://fondbudoucnosti.cz>

K těm patří především roční studijní pobyty středoškoláků na školách sousední země, které jsou organizovány kanceláři euroregionů, partnerskými školami, neziskovými organizacemi nebo vznikly na základě soukromých iniciativ.

Podporovány jsou také dlouhodobé nebo krátkodobé praxe pro učně, absolventy odborných škol nebo nezaměstnané. Fond budoucnosti podporuje také různé publikace, CD nahrávky a filmy, které vznikají za spolupráce žáků a pedagogů obou zemí, zabývají se česko-německými tématy, popřípadě se dají použít jako učební materiál.

Projekty předložené Fondu budoucnosti mají podpořit sblížení a porozumění mezi Čechy a Němci, zvyšovat počet vzájemných setkání a umožnit spolupráci, zejména směřující do budoucna.

Projekt by neměl trvat déle než jeden rok.

Příspěvek požadovaný z Fondu budoucnosti smí představovat maximálně 50 % celkových nákladů na projekt.

6 Příklady mezinárodních projektů realizovaných v kraji Vysočina

6.1 *Dotazování v kraji Vysočina*

Ke zjištění situace na základních školách v kraji Vysočina jsem zvolila přímé oslovení všech základních škol v kraji formou dotazníku zaslaného e-mailem.

Dotazník, který jsem vytvořila na základě níže uvedených cílů, je uveden v příloze č. 1.

6.1.1 Cíle dotazování

Pro dotazování jsem zvolila následující konkrétní cíle:

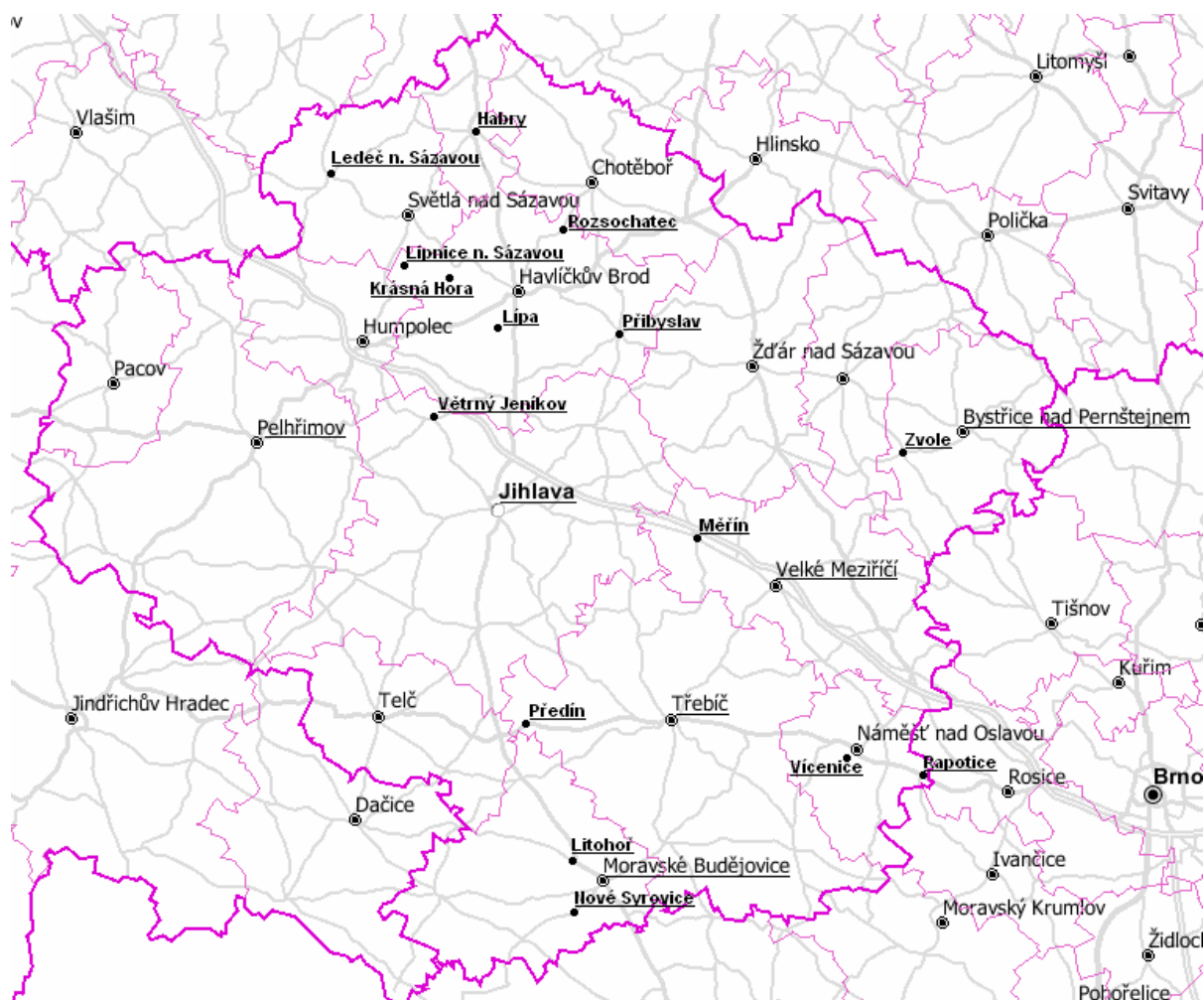
- I. zjistit, zda se některá ze škol zúčastnila mezinárodní spolupráce
 - a) v rámci evropských vzdělávacích programů,
 - b) v rámci jiné formy mezinárodní spolupráce;
- II. zjistit, zda mají základní školy zájem účastnit se mezinárodní spolupráce
 - a) obecně,
 - b) za jakých podmínek, či jakou by potřebovaly podporu.

6.1.2 Průběh dotazování

Dotazník byl, s využitím databáze kontaktů základních škol Krajského úřadu kraje Vysočina, rozeslán e-mailem na 253 základních škol v kraji.

Podářilo se mi získat zpět celkem 23 správně vyplněných, tedy použitelných, dotazníků. Na následující mapce jsou podtržením zvýrazněna města, ve kterých školy působí. Podrobný seznam spolupracujících škol je možné vidět ve vyplněném záznamovém archu (viz příloha č. 2), který shrnuje odpovědi jednotlivých škol.

Mapa č. 2: Města kraje Vysočina, ve kterých působí spolupracující školy

Z celkového počtu 253 oslovených škol odpovědělo na dotazník pouze 23, což je přibližně 9 %. V této souvislosti je nutné uvést, že kontakty uvedené v seznamu z Krajského úřadu kraje Vysočina nemusí být zcela aktuální a funkční.

Příčinou nízké návratnosti dotazníků tedy může být částečně uvedená neaktuálnost kontaktů, a dále především vytíženost školských pracovníků. Zaměstnanci škol jsou jistě zahrnuti mnohými povinnostmi a musí řešit v první řadě úkoly spojené s chodem školy a výukou, tím pádem pak odpovídání na dotazníky a jiné záležitosti, které nejsou povinné, není jejich hlavní prioritou.

6.1.3 Zpracování dotazníků

Jak jsem již uvedla výše, pro zpracování dotazníků a setřídění dat jsem využila připravený záznamový arch. Vyplněný záznamový arch je uveden v příloze č. 2.

I. Zúčastnila se vaše škola některé formy mezinárodní spolupráce?

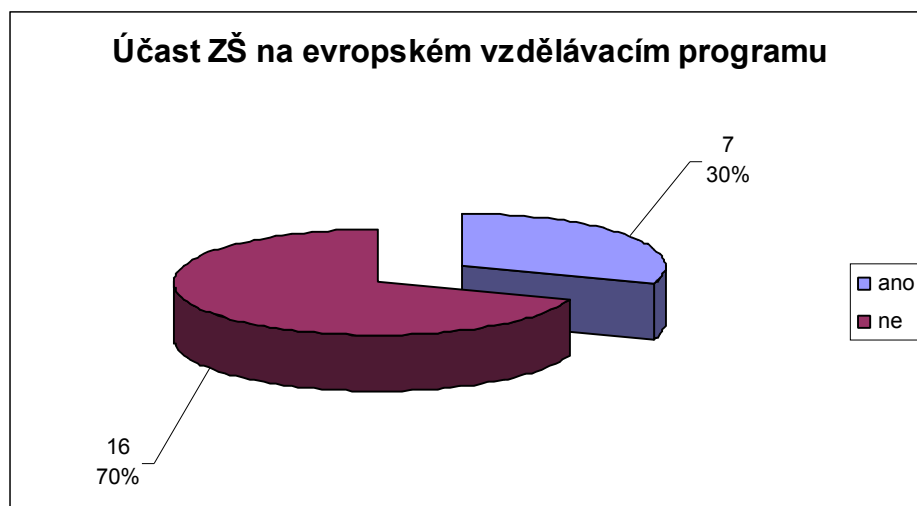
Otázka č. 1 je zaměřena na zjištění dosud realizované formy mezinárodní spolupráce na základní škole. Vzhledem k tomu, že se ve své práci zabývám nejen evropskými vzdělávacími programy, ale také dalšími formami mezinárodní spolupráce, které do evropských vzdělávacích programů nespádají, je otázka rozdělena na tyto dvě kategorie.

Pro případ, že se škola již některé formy mezinárodní spolupráce účastnila, je pak dotaz dále strukturován na uvedení této konkrétní aktivity, a dále z jakého zdroje byla aktivita financována.

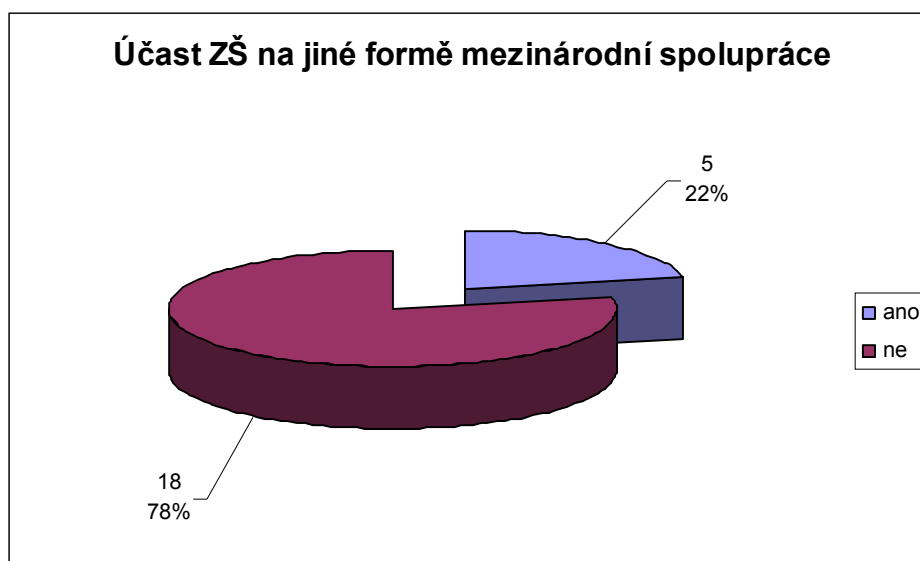
Z celkového počtu 23 škol se evropského vzdělávacího programu zúčastnilo 7 škol a jiné formy mezinárodní spolupráce 5 škol.

V následujících grafech jsou shrnuty odpovědi na první otázku.

Graf č. 1: Účast základních škol na evropském vzdělávacím programu

Graf č. 2: Účast základních škol na jiné formě mezinárodní spolupráce

I.A./B. Konkrétní formy spolupráce

Z evropských vzdělávacích programů se školy účastnily konkrétně zejména programu Socrates Comenius, a to v šesti případech, dalšími byly eTwinning, e-maps (program zaměřený na využívání ICT ve výuce žáků), navýšení počtu hodin cizích jazyků na prvním stupni a aktivita INTERREG IIIA, která je blíže popsána v kapitole 6.2.

Z jiných forem mezinárodní spolupráce převažují spolupráce se zahraničními školami v Rakousku (dva případy) a v Německu (jeden případ). Dalšími aktivitami jsou projekt s firmou Renovabis připravený Českou biskupskou konferencí (uvolnění finančních prostředků pro církevní školy), projekt Globe (mezinárodní výchovný ekologický projekt) a humanitární hnutí „Na vlastních nohou“.

I.AA./BB. Zdroje financování

Realizované evropské vzdělávací programy byly financovány ze zahraničních zdrojů, kromě jednoho případu (navýšení počtu hodin cizích jazyků na prvním stupni). Zahraniční zdroje byly vždy doplněny financováním z jiného zdroje. Podrobnější údaje jsou uvedeny v tabulce č. 4.

Tabulka č. 4: Zdroje financování realizovaných evropských vzdělávacích programů

Zdroje financování evropských vzdělávacích programů	Počet	Celkem škol	Procenta
Zahraniční zdroje	6	23	26 %
Krajské zdroje	2	23	9 %
Rozpočet školy	5	23	22 %
Příspěvek zřizovatele	2	23	9 %
Jiné zdroje	1	23	4 %

V případě jiných forem mezinárodní spolupráce byly v největší míře využity zahraniční zdroje financování a rozpočet školy. Podrobnější údaje jsou uvedeny v tabulce č. 5.

Tabulka č. 5: Zdroje financování realizovaných jiných forem spolupráce

Zdroje financování jiné spolupráce	Počet	Celkem škol	Procenta
Zahraniční zdroje	4	23	17 %
Krajské zdroje	0	23	0 %
Rozpočet školy	3	23	13 %
Příspěvek zřizovatele	1	23	4 %
Jiné zdroje	2	23	9 %

II-1./2. Měla by vaše škola zájem zúčastnit se některého evropského vzdělávacího programu / jiné formy mezinárodní spolupráce?

Druhá otázka je opět rozdělena na dvě části týkající se nejdříve evropských vzdělávacích programů, a poté jiných forem mezinárodní spolupráce. Záměrem dotazu bylo zjistit, zda by školy měly zájem účastnit se mezinárodní spolupráce, případně za jakých podmínek. Zde měly školy také možnost uvést konkrétní podmínky a pomoc, kterou by uvítaly.

Evropských vzdělávacích programů by se rádo zúčastnilo 5 škol, 13 škol by se zúčastnilo, ovšem za určitých dalších podmínek, a 5 škol se evropských vzdělávacích programů zúčastnit nechce.

Jiných forem mezinárodní spolupráce by se rádo zúčastnilo také 5 škol, 12 škol by se zúčastnilo za určitých dalších podmínek a 6 škol se jiných forem mezinárodní spolupráce zúčastnit nechce.

II.-1./2.A. Podmínky, za kterých by se škola zúčastnila spolupráce

V doplňující otázce, za jakých podmínek by se škola zúčastnila evropského vzdělávacího programu, či jiné formy spolupráce, byly umožněny tři konkrétní odpovědi a také varianta, kde mohly školy doplnit své další požadavky na případnou pomoc. Výsledky dotazování jsou uvedeny v následujících tabulkách č. 6 a 7.

Tabulka č. 6: Podmínky účasti základních škol na evropském vzdělávacím programu

Podmínky účasti	Počet	Celkem škol	Procenta
Spolufinancování zřizovatelem	5	23	22 %
Spolufinancování jiným sponzorem	9	23	39 %
Odborná pomoc	8	23	35 %
Jiné	1	23	4 %

Tabulka č. 7: Podmínky účasti základních škol na jiné formě mezinárodní spolupráce

Podmínky účasti	Počet	Celkem škol	Procenta
Spolufinancování zřizovatelem	4	23	17 %
Spolufinancování jiným sponzorem	8	23	35 %
Odborná pomoc	5	23	22 %
Jiné	3	23	13 %

V rámci možnosti „nutná pomoc jiného charakteru“ uvedly školy následující konkrétní náměty a požadavky na pomoc, kterou by školy uvítaly:

- projekt zakončený výměnným pobytem;
- stanovení jasných a stručných pravidel pro práci na projektu;
- financování a závěrečné vyúčtování;
- dostatečný objem finančních prostředků bez nutnosti shánět sponzory a žádat o pomoc zřizovatele;
- možnost soustředit se převážně (z 90 a více procent) na samotnou práci s dětmi;
- spolupráce s rodiči;
- problémem je vyčerpání učitelů, tyto aktivity by měl zajišťovat někdo jiný;
- výměna informací, zkušeností s výukou mladších žáků;
- praktické postupy při práci s problémovými žáky, integrace žáků do kolektivu atd.;
- výtvarný projekt s ekologickým zaměřením.

Shrnutí

Obecně lze říci, že jakýchkoli forem mezinárodní spolupráce, ať jsou to evropské vzdělávací programy, či jiné mezinárodní projekty, se prozatím zúčastnilo malé procento základních škol v kraji Vysočina.

Veškeré komentáře i toto shrnutí píšu s vědomím malého počtu získaných vyplněných dotazníků. Ovšem předpokládám, že pokud by měly školy již nějaké zkušenosti s mezinárodní spoluprací, odpověděly by na dotazník, neboť by jim to nečinilo žádné větší potíže, ani by je to časově nezatížilo. Podle mého názoru neodpovědělo více škol tedy také z důvodu, že ještě s žádnou mezinárodní spoluprací nemají žádnou zkušenost, a proto se dotazníkem nechtěly zabývat.

V rámci evropských vzdělávacích programů se školy účastnily převážně, zřejmě nejznámějšího programu, Socrates Comenius. V rámci jiných forem mezinárodních aktivit je to zejména vzájemná spolupráce mezi základními školami, která, podle mého názoru a dostupných informací, většinou prvotně vzniká ze spolupráce měst.

Lze konstatovat, že pokud se některá škola již zúčastnila některé formy mezinárodní spolupráce, je otevřena možnosti další spolupráce, a to bez dalších podmínek, maximálně by uvítaly určité spolufinancování jiným sponzorem, ale není to podmínkou.

Ostatní školy, které ještě nemají žádné zkušenosti, by se rádi zúčastnily mezinárodní spolupráce zejména za podmínky spolufinancování jiným sponzorem. Spolufinancování jiným sponzorem bylo uvedeno vícrát než spolufinancování zřizovatelem. Podle mého názoru to vyplývá ze skutečnosti, že školy již mají se zřizovatelem své zkušenosti a předpokládají, že tato možnost pro ně není natolik reálná.

Dalším čtým požadavkem byla pomoc odborného charakteru. Vyplývá to zejména ze skutečnosti, že aktivity organizované oficiálními cestami jsou nejvíce zatěžující administrativní náročností projektů a že učitelé nejsou právníci či ekonomové a nemají časový prostor pro studium těchto aktivit. Podle názoru učitelů by se samozřejmě raději zabývali samotnou prací se svými žáky než dalšími aktivitami, které jsou s mezinárodní spoluprací spojeny.

6.2 Program Iniciativy Společenství INTERREG IIIA Česká republika – Rakousko

6.2.1 Iniciativy Společenství

Iniciativy Společenství byly zvláštní programy zřízené Evropskou komisí k řešení specifických problémů dotýkajících se celého území Evropské unie, které doplňovaly jiné programy Evropského Společenství nebo usnadňovaly jejich realizaci.

Mezi Iniciativy Společenství patřily programy EQUAL, ESPON, INTERACT, Interreg IIIA ČR-Bavorsko, Interreg IIIA ČR-Polsko, Interreg IIIA ČR-Rakousko, Interreg IIIA ČR-Sasko, Interreg IIIA ČR-Slovensko, Interreg IIIB CADSES, Interreg IIIC, LEADER+ a URBACT.

Interreg III

Program Interreg III, jež měl tři části (A, B, C), byl jednou z iniciativ Evropských společenství, která byla schválena Evropskou komisí pro členské země Evropské unie a byl nástrojem pro překonání nevýhod plynoucích z příhraniční pozice dané oblasti. Část A se týkala přeshraniční spolupráce, část B byla zaměřena na nadnárodní spolupráci a část C podporovala meziregionální spolupráci.

Interreg IIIA ČR-Rakousko

Program Iniciativy Společenství INTERREG IIIA byl nejvýznamnější a nejrozsáhlejší Iniciativou Společenství Evropské unie. Jeho realizace byla před vstupem České republiky do Evropské unie zkoordinována s programem Phare CBC na základě společného programového dokumentu, který obsahově a do značné míry i procedurálně vymezoval oblasti a podmínky pro přeshraniční spolupráci.

Na začátku programovacího období byl na rakouské straně realizován program Iniciativy INTERREG IIIA a na české straně Phare CBC, který byl po vstupu České republiky do Evropské unie nahrazen Iniciativou INTERREG IIIA. Ve skutečnosti začal proces přibližování programu Phare CBC k Iniciativě INTERREG už rokem 2000. Od tohoto období existoval pouze jeden programový dokument, který obsahově a do značné míry i procedurálně shodně vymezil oblasti a podmínky pro přeshraniční spolupráci.

Poslední ročník programu Phare CBC byl vyhlášen v dubnu tohoto roku a byl ukončen a finančně uzavřen v roce 2006. Program Iniciativy Společenství INTERREG IIIA ČR-Rakousko byl na české straně oficiálně vyhlášen 1. července 2004.

6.2.2 Projekt realizovaný ZŠ TGM v Moravských Budějovicích

Základní škola T. G. Masaryka v Moravských Budějovicích se zapojila do projektu Medien, který byl určen na léta 2005 až 2006. Projekt byl spolufinancován ze strukturálních fondů Evropské unie v rámci programu Interreg IIIA, zaměřený na spolupráci Česka a Rakouska.

6.2.2.1 Realizace projektu

Projekt Medien byl zaměřen na setkání žáků partnerských škol ve Vídni, Pulkau a Kautzenu a používání moderních komunikačních prostředků.

Cílem bylo:

- ✓ učit se společně jazyk svého souseda,
- ✓ pořídit digitální fotografie a videozáznamy o partnerských školách a městech,
- ✓ napsat referáty o Vídni a loupežníku J. J. Graslovi.

Náplň projektu byla konzultována se všemi partnerskými školami. Veškerá komunikace s kontaktními osobami na rakouské straně probíhala elektronickou poštou a telefonicky.

Prvním úkolem partnerů bylo podnítit zájem žáků o projekt a vyměňovat si zkušenosti. Žáci si mailem předávali informace o školách a vytkli si hlavní úkoly. Rakouský partner pomohl s realizací setkání na jejich straně. Doporučili škole návštěvu některých zajímavých kulturních památek Vídně. Žáci základní školy T. G. Masaryka připravili pro své kamarády krátký německo-český slovníček.

V prvním období byly výdaje pouze za spotřební materiál – CD, DVD, GO kupon, kazety a knihu o Vídni.

Podrobný popis realizace projektu

Před první výjezdem do Vídně dostali žáci za úkol zpracovat referát o Vídni a připravit si otázky pro rakouské kamarády. Práce byly zhodnoceny v rámci výuky a nejhezčí pak vystaveny při závěrečném zhodnocení projektu. Byl zakoupen digitální fotoaparát a diktafon.

V termínu 19. 10. – 20. 10. 2005 odjelo 18 žáků 7. – 9. ročníku navštívit vídeňskou partnerskou školu. V jedné ze tříd se setkali se skupinou rakouských žáků a zahráli si s nimi seznamovací hru. Naučili rakouské žáky představit se česky. Poté pracovali ve smíšených

skupinách a plnili úkoly, jako např. co víš o zemi svého partnera, kam jezdíš na prázdniny, jaké předměty máš ve škole atd. Poté si prohlédli školu a zejména žakovské rozhlasové studio, kde paní učitelka I. Dogan vyprávěla, jak vyučuje předmět mediální výchova. Žáci se zde pokusili společně s Rakušany nahrát krátké rozhovory. Odpoledne navštívili Dům moře a k večeru Prater. Večer besedovali s paní učitelkou I. Dogan o rakouském školství.

Druhý den si žáci prohlédli centrum Vídně a jeho památky, aby mohli nahrát krátký film o Vídni. Byli u pomníku Marie Teresie, odtud prošli Hofburgem, kde navštívili Císařské komnaty a Sisi muzeum. Poté byli v Stephansdomu a v císařské hrobce. Na závěr si prohlédli Dům motýlů. Během celé návštěvy pořizovali fotografie a videozáznam.

Fotografie jsou umístěny na webových stránkách školy¹ a rovněž videozáznam, který byl jeden týden promítán i v kabelové televizi Moravských Budějovic.

Článek od žákyň vyšel ve Zpravodaji Moravských Budějovic.

V prosinci byl zakoupen počítač a projektor. Od té doby si mohli žáci mailovat přímo z učebny německého jazyka.

Před výjezdem do Pulkau se 28. 2. 2006 sešli koordinátoři z obou škol, aby upřesnili program.

V dubnu bylo zakoupeno ozvučovací zařízení, které potřebovali během návštěvy z Vídně, při setkání ve velké tělocvičně základní školy v Moravských Budějovicích.

12. 4. 2006 odcestovalo 22 žáků 4. – 6. ročníků na návštěvu partnerské školy v Pulkau. I zde se setkali se žáky, kteří se učí jednu hodinu týdně český jazyk. Po přivítání a představení projektu přišel také pan starosta Pulkau Manfred Marihart, který vyjádřil přání, že by chtěl partnerství škol rozšířit na partnerství měst. S rakouskými žáky si zahráli ve skupinách jazykové hry. Rakušané prokázali docela pěkné znalosti v českém jazyce. Pak společně odjeli za hlavním cílem - po stopách loupežníka J. J. Grasla. Ten se narodil v obci Nové Syrovice, nedaleko Moravských Budějovic, a loupil po obou stranách hranice. Po cestě se zastavili v muzeu Moterek v Eggenburgu, kde našli i naši značku Jawa. Obědvali v Mörtersdorfu, v hospodě u Grasla – Graselwirtin, kterou má paní majitelka vyzdobenou portréty a dokumenty ze života Grasla. Toho lze dokonce spatřit i v suterénu ve vězení. Odtud odjeli do města Horn, kde je ve věži Graslova expozice a pak do Maria Dreieichen, aby si prohlédli nejen poutní kostel, ale i Graslovu jeskyni.

¹ Základní škola T. G. Masaryka v Moravských Budějovicích. <<http://www.zsmb.cz>>

21. 4. 2006 se sešly koordinátorky projektu na schůzce ve Vídni, aby připravily program pro návštěvu vídeňské školy v Moravských Budějovicích.

Toto setkání se pak uskutečnilo 3. 5. 2006 a bylo zaměřeno na sport. Žáci se setkali v tělocvičně, kde mohli dobře použít zakoupené ozvučovací zařízení. Skupina aerobiku předvedla na úvod Crazy Dance. Čeští žáci si pro Rakušany připravili na začátek malý kvíz o Česku, kdy měli např. poznat naši vlajku, jméno prezidenta, nejbližší české město od hranic atd. Po krátkých rozhovorech ve skupinách si zahráli sportovní soutěže. Při obědě diskutovali o využití internetu na škole. Odpoledne společně navštívili zámek, muzeum řemesel, masné krámy a vystoupili na věž kostela.

8. 5. 2006 se sešli koordinátoři, aby projednali dvoudenní program návštěvy školy v Kautzenu.

Kautzen je již mnoho let partnerským městečkem Moravských Budějovic, a tak hlavním cílem bylo natočit pro občany Moravských Budějovic krátký film o Kautzenu a předvést ho v kabelové televizi.

17. 5. 2006 odjelo 22 žáků 7. – 9. ročníků na dvoudenní pobyt do Kautzenu a okolí. Nejdříve navštívili partnerskou školu, kde se setkali s žáky učícími se českému jazyku. Také s nimi si poměřili své znalosti z cizího jazyka a navzájem si je rozšiřovali. Byli v muzeu řemesel, kde právě předváděli místní řemeslníci svá umění. Odpoledne společně odjeli do Litschau, kde se nachází golfové hřiště. Tam se učili základům golfu. Nocleh měli zajištěn v nedaleké Heidenreichsteinu, kde byli druhý den na prohlídce vodního hradu a letadla-restaurace, které pochází z Česka a bylo dopravním letadlem prezidenta G. Husáka. Poté se vrátili do Kautzenu a fotili náměty pro nástěnný kalendář přátelství, který dokladuje dobré kontakty obou partnerských měst. Celý den natáčeli záznamy videokamerou, např. exkurzi v tamní firmě Herka, kde se vyrábí z froté ručníky a župany, nebo jezdeckou školu pana místostarosty M. Wühla.

6. 6. 2006 odjela skupina učitelů a ředitel školy navštívit všechny partnerské školy. Chtěli zhodnotit dosavadní výsledky a zároveň pozvat své partnery na závěrečnou prezentaci projektu. Prohlédli si tak školu v Pulkau, Kautzenu i ve Vídni a informovali ostatní učitele o našich výsledcích.

9. 6. 2006 naplánovali po poradě a schválení pobočkou CRR ještě jednu návštěvu Vídně, aby si mohli připravit více fotografií památek Vídně, především zámek Schönbrunn. 35 žáků 6 - 9. ročníku navštívilo krátce partnerskou školu a pak absolvovali okružní jízdu autobusem Vídní. Odpoledne si prohlédli zámek Schönbrunn a přilehlý park. Po cestě zpět

byli v Mörtersdorfu v hospodě u Grasla – Graselwirtin, kde s paní majitelkou A. Rehatschek besedovali o známém loupežníkovi a zároveň ji pozvali na návštěvu jeho rodné obce Nových Syrovic.

14. 6. 2006 se konalo v ZŠ TGM v Moravských Budějovicích závěrečné setkání a zhodnocení projektu Medien za účasti všech partnerů, zástupců zřizovatele, novinářů a zástupců pobočky CRR v Brně a Sekretariátu Regionální rady v Jihlavě. Koordinátorka nejprve představila projekt. Poté promítli všechny videozáznamy a fotografie, které také všichni kolegové obdrželi jako dárek. Součástí prezentace byla i malá výstavka o partnerských školách, žákovských prací, článků v novinách a návrh kalendáře přátelství mezi Moravskými Budějovicemi a Kautzenem. Potom besedovali s novináři, prohlédli si školu a neformálně se sešli u oběda, kde všichni vyjádřili přesvědčení, že by chtěli i v příštím období pracovat na společném projektu.

O setkání byl krátký záznam v rozhlase ČT 1 Region a v rádiu Blaník. Články vyšly v deníku Vysočina, v týdeníku Horácké noviny, Listy Budějovicka.

Po skončení projektu vyšel ještě článek v týdeníku Znojemsko.

Konkrétní opatření pro zajištění publicity

O schválení projektu informovali zástupci školy mailovou poštou všechny partnery, oznámení dali také na webové stránky školy (www.zsmb.cz), do kabelové televize Moravských Budějovic, napsali článek do Zpravodaje města a jeden článek vyšel i v deníku Vysočina.

Ve škole pořídili zvláštní vitrínu a nástěnku pro informace o projektu a zařadili do dokumentace školy. Fotografie a videozáznamy z výměnných pobytů jsou rovněž na webových stránkách školy, na CD je obdrželi všichni partneři, videozáznamy a prezentace fotek byly promítnuty po každém setkání v kabelové televizi Moravských Budějovic.

O každém setkání vyšel příspěvek ve Zpravodaji města, v regionálních novinách NÖN Hollabrunn v Rakousku byl příspěvek o návštěvě v Pulkau a také na webových stránkách jejich školy a okresu Hollabrunn.

Věcné zabezpečení pokračování projektu a jeho výsledků po ukončení podpory

Během závěrečného setkání a prezentace projektu vyjádřili všichni partneři přesvědčení, že by se chtěli i v příštím období zúčastnit dalšího projektu. Proto budou i nadále v kontaktu elektronickou poštou a zároveň si mohou posílat fotografie o dění ve škole a nejrůznější informace. Audionahrávky, videozáznamy a žákovské práce budou

dobrou pomůckou při vyučování německému jazyka. Ozvučovací zařízení bude použito při dalších setkání nebo popř. při kulturních akcích partnerských měst Moravských Budějovic a Kautzenu.

Finanční zabezpečení pokračování projektu a jeho výsledků po ukončení podpory

Projekt byl finančně zajištěn z rozpočtu města a školy.

6.2.3 Projekt realizovaný ZŠ v Třebíči, ul. Kpt. Jaroše

Základní škola v Třebíči, ul. Kapitána Jaroše se zapojila do projektu v rámci evropského vzdělávacího programu Socrates Comenius – „Don't waste the waste“ (Neplýtvajte odpadem) v roce 2004. Projekt by měl končit v letošním roce.

Do projektu se škola zapojila na kontaktním semináři v Kingston upon Hull ve Velké Británii, který pořádala tamější univerzita a konal se v listopadu 2003. Zástupkyně školy se na seminář dostala prostřednictvím Národní agentury Socrates. Semináře se účastnilo 36 účastníků z Evropské unie, z toho 3 z České republiky, 2 ze středních škol a jedna zástupkyně ze základní školy.

6.2.3.1 Realizace projektu

V rámci projektu jsou zapojeny následující partnerské instituce:

- IES Isaac Albéniz, Madrid, Španělsko;
- 2. Colegio Lourdes, Madrid, Španělsko;
- Ditton CE Primary Schoul, Merseyside, Velká Británie;
- Gesamtschule Sazen, Mülheim, Německo;
- Scuola Media, Rogliano, Itálie.

Cíle projektu

- poznat se navzájem a vyměnit si zkušenosti;
- ujasnit si, jak přispíváme a jak můžeme více přispět k omezení plýtvání;
- navrhnout a rozvinout strategie omezení plýtvání.

Aktivity školy ve školním roce 2004/2005

Ve školním roce 2004/2005 proběhly v rámci projektu následující aktivity:

- výměna informací;
- pracovní setkání koordinátorů projektu v Madridu;
- vytvoření společných webových stránek;

- výroba a výměna vánočních pohlednic;
- pracovní setkání koordinátorů projektu v Roglianu;
- anketa o třídění odpadu;
- dvoutýdenní třídění odpadu;
- vytvoření strategie, jak ve škole třídit a využívat odpad;
- výroba recyklovaných výrobků – výzdoba školy;
- pracovní setkání koordinátorů projektu v Mülheimu;
- výměna recyklovaných výrobků.

Škola zařadila ještě další akci, související s ochranou životního prostředí: Soutěž o nejlepší projekt v anglickém jazyce pro všechny školy na okrese na téma „We like animals“. Nejlepší projekty byly vystaveny v Národním domě, na slavnostní vernisáži byli jejich autoři odměněni. Výstava byla doplněna prezentací projektu Comenius.

Aktivity školy ve školním roce 2005/2006

Ve školním roce 2005/2006 proběhly v rámci projektu následující aktivity:

- výměna informací;
- pracovní setkání koordinátorů projektu v Třebíči;
- vytvoření webových stránek školy v anglickém jazyce;
- výroba a výměna vánočních pohlednic z druhotných surovin s vánočními recepty;
- pracovní setkání koordinátorů projektu ve Widnes;
- sledování cesty tříděného odpadu;
- návštěva sběrných dvorů a firem zpracovávajících odpad;
- výroba plakátů, sloganů, příběhů nebo písniček pro zveřejnění na veřejných místech a v médiích;
- pracovní setkání koordinátorů projektu v Madridu;
- společná trička;
- ekologické krédo školy;
- vytvoření vícejazyčného slovníku na společných webových stránkách;
- prezentace poznatků z návštěv firem, fotografie, video.

Škola zařadila 2. ročník soutěže o nejlepší projekt v anglickém jazyce pro všechny školy na okrese na téma „Blue Planet“. Nejlepší projekty byly vystaveny v Národním domě, na slavnostní vernisáži byli jejich autoři odměněni. Výstava byla doplněna prezentací projektu Comenius.

22. - 25. května 2006 se uskutečnila exkurze učitelů základní školy na ul. Kpt.Jaroše v Třebíči do Madridu. Akce proběhla v rámci mezinárodního projektu SOCRATES-Comenius za podpory Národní agentury SOCRATES a Kraje VYSOČINA. Exkurze se zúčastnilo devět učitelů a ředitel školy.

Do Madridu přiletěli zástupci školy 22. května odpoledne, ubytovali se a zbytek dne využili k procházce po centru Madridu. Viděli královský palác, katedrálu la Almudena, prošli se po paseo del Prado, Gran via, hlavních náměstích Plaza Mayor a Puerta del sol.

Obě partnerské školy perfektně připravily program podle jejich přání. Dokonce zajistily překladatelku pro jednodušší komunikaci mezi řediteli škol.

23. května strávili ve škole Colegio Lourdes, která se nachází na okraji největšího madridského parku Casa de campo. Po skupinkách i individuálně se zúčastnili výuky, navštívili hodiny angličtiny, matematiky, výtvarné výchovy a výuku na 1.stupni.

Program výuky byl přizpůsoben návštěvě. Pro zástupce české školy byla také zajímavá zkušenost z výuky v jednoročním kurzu pro imigranty, kde probíhala základní výuka španělštiny. Děti byly různého věku a národnosti. Po tomto kurzu jsou zařazeny do běžných tříd.

Odpoledne byla připravena prohlídka parku Casa de campo s historickým výkladem o španělské občanské válce. Parkem vedla linie, na které byla zastavena Frankova armáda španělskými republikány. Zaslíbený výklad tehdejších událostí i jejich současných následků poskytl učitel dějepisu a člen historického klubu španělské občanské války. Měl zájem o kontakt na dosud žijící české „španěláky“ a čeští zástupci slíbili, že se pokusí kontakt zprostředkovat. Na závěr proběhla diskuze o vzdělávacích systémech ve Španělsku a u nás. Porovnávali také možnosti mimoškolních aktivit, které nabízejí školy a využití volného času.

Zbytek dne strávili podle zájmu po skupinách, většina navštívila Prado, někteří královský palác a botanickou zahradu.

Program na 24. května zajišťovala škola IES Isaac Albéniz ve čtvrti Leganés. Opět se zúčastnili ve skupinkách výuky, která tentokrát nebyla nijak přizpůsobena návštěvě. Navštívili hodiny angličtiny, matematiky, výtvarné výchovy, hudební výchovy, španělštiny. Měli také možnost vidět práci speciální pedagožky s imigrantkou, která se začleňovala do výuky.

Na odpoledne škola zprostředkovala přijetí na radnici v Leganés, kde zástupci české školy předali poselství třebíčské radnice a besedovali o školství a významu mezinárodní spolupráce škol. Poté měli zajištěnou návštěvu galerie Thyssen-Bornemisza.

25. května brzy ráno se uskutečnil odlet zpátky do České republiky.

Partneři z obou škol se zástupcům české školy věnovali s maximální péčí a umožnili jim získat v krátké době co nejvíce zkušeností a informací. Přestože exkurze byla náročná a nebyl v ní téměř žádný prostor pro odpočinek, přijeli učitelé plni dojmů, nadšení a plni nového pracovního elánu.

Do projektu se prakticky zapojila celá škola. Stěžejní aktivity probíhaly celoplošně: třídění odpadu ve třídách, výroba a výměna vánočních pohlednic, výroba recyklovaných výrobků, výroba plakátů, sloganů, příběhů.

Do ostatních aktivit se zapojovaly pouze určité skupiny žáků: dvoutýdenní třídění – 1.stupeň, anketa o třídění – 2.stupeň, návštěvy sběrných dvorů a firem – jednotlivé třídy, soutěžní projekty – dobrovolní účastníci soutěže.

Výstupy za výše uvedené dva školní roky

Ve školním roce 2004/2005 byly v rámci projektu byly vytvořeny společné webové stránky¹, vánoční pohlednice, výrobky z druhotných surovin, projekty „We like animals“.

Ve školním roce 2005/2006 byly v rámci projektu vytvořeny webové stránky školy v anglickém jazyce, vánoční pohlednice, plakáty, příběhy, básničky, projekty „Blue Planet“.

Aktivity školy ve školním roce 2006/2007

- pracovní setkání koordinátorů projektu v Mülheimu;
- výroba a výměna vánočních pohlednic;
- dodržování zásad omezujících plýtvání;
- výroba plakátů;
- pracovní setkání koordinátorů projektu ve Widnes;
- dvoutýdenní třídění odpadu;
- výroba recyklovaných výrobků;
- tisk společného kalendáře;
- pracovní setkání koordinátorů projektu v Roglianu.

Konkrétní opatření pro zajištění publicity

Informace o průběhu projektu byly publikovány v místním tisku – Horácké noviny, Vysočina, Zpravodaj města Třebíče; na vývěsce školy na náměstí – říjen, listopad 2004;

¹ <<http://es.geocities.com/dontwastethewaste>>

na výstavách – Národní dům duben, květen 2005, červen 2006; články o exkurzi do Madridu byly nabídnuty do časopisů Cizí jazyky a Učitelské noviny.

Finanční zabezpečení pokračování projektu a jeho výsledků po ukončení podpory

První rok realizace projektu provázely problémy, neboť škola nedostala dotace od národní agentury. Proto pořádala s dětmi pouze finančně nenáročné aktivity a pracovních schůzek v zahraničí se účastnily dvě zástupkyně školy na vlastní náklady.

V dalších dvou letech již byl na pokračování projektu grant poskytnut.

V roce 2006 byla zorganizována exkurze deseti pedagogů ze školy do dvou partnerských škol v Madridu, v roce 2007 exkurze osmi pedagogů do Liverpoolu a Widnes ve Velké Británii. Tyto aktivity byly dofinancovány krajem Vysočina.

Projekt končí posledním pracovním setkáním v Roglianu v Itálii od 10. do 13. května 2007, kde budou zhodnoceny veškeré aktivity.

Závěr

Díky nutnosti velmi úzké spolupráce jednotlivých národů v rámci Evropské unie a obecně celosvětové globalizaci vzrůstá v systému vzdělávání společnosti význam interkulturního vzdělávání.

Mezinárodní spolupráci škol je možné chápat jako jednu z forem interkulturního vzdělávání v naší společnosti.

Moje diplomová práce si, v souladu se zadáním, nedávala za cíl vymyslet něco nového, např. nové postupy v určité oblasti, či objevit nové informace, které nikdo nezná. V tomto směru je zřejmě také částečně nestandardní.

Cílem práce bylo poskytnout přehled evropských vzdělávacích programů, které mohou využívat základní školy. Vzhledem k vytíženosti a ohodnocení pedagogických pracovníků v České republice nelze v současné době předpokládat, že by se některý z nich touto tematikou zabýval bez určitého „osobního nasazení“.

Diplomová práce je v kraji Vysočina prvním pokusem o zmapování situace mezinárodní spolupráce v oblasti nižšího stupně vzdělávání a zároveň také o sumarizaci informací využitelných konkrétně pro cílovou skupinu základní školy.

Není komplexní analýzou a vyčerpávajícím zdrojem informací, ale zcela jistě se stává cenným odrazovým můstkem pro další práci regionálního charakteru v této oblasti.

Pevně doufám, že moje práce bude alespoň prvním impulsem a pomocí k navázání mezinárodní spolupráce základních škol, která se v současné době jeví jako stále více důležitá a přínosná pro další vývoj žáků a jejich umístění v dnešní, vysokou rychlostí se vyvíjející, „euro-společnosti“.

Literatura

Knihy a časopisy

1. **ALAN, Josef:** SPOLEČNOST, VZDĚLÁNÍ, JEDINEC. *Praha, Svoboda, 1974.*
2. **BERTRAND, Yves:** SOUDOBÉ TEORIE VZDĚLÁVÁNÍ. *Praha, Portál, 1998. ISBN 80-7178-216-5.*
3. **KUJAL, Bohumír a kol.:** PEDAGOGICKÝ SLOVNÍK 2. DÍL. *Praha, Státní pedagogické nakladatelství, 1967.*
4. **PRŮCHA, Jan:** VZDĚLÁVÁNÍ A ŠKOLSTVÍ VE SVĚTĚ: ZÁKLADY MEZINÁRODNÍ KOMPARACE VZDĚLÁVACÍCH SYSTÉMŮ. *Praha, Portál, 1999. ISBN 80-7178-290-4.*
5. **PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška, MAREŠ, Jiří:** PEDAGOGICKÝ SLOVNÍK. *Praha, Portál, 1998, ISBN 80-7178-252-1.*
6. **ROVNÁ, Lenka:** PRŮVODCE STUDENTA EVROPSKOU UNIÍ. *Praha, Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2000. ISBN 80-85864-80-0.*

Další zdroje

7. **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR:** OPERAČNÍ PROGRAM VZDĚLÁVÁNÍ PRO KONKURENCESCHOPNOST. <<http://www.msmt.cz>>
8. Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1720/2000/ES ze dne 15. listopadu 2006, kterým se zavádí akční program v oblasti celoživotního učení.
9. Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1719/2000/ES ze dne 15. listopadu 2006, kterým se zavádí program „Mládež v akci“ na období 2007 až 2013.

Internetové odkazy

10. <http://www.edu.cz>
11. <http://www.et2010.cz>
12. <http://www.etwinning.cz>
13. <http://www.etwinning.net>
14. <http://www.europa.eu>
15. <http://ec.europa.eu>
16. <http://www.euroskop.cz>
17. <http://www.fondbudoucnosti.cz>

18. <http://mmr.cz/>
19. <http://www.msmt.cz>
20. <http://www.naep.cz>
21. <http://www.nuov.cz>
22. <http://www.programy-eu.cz/>
23. <http://www.uiv.cz>
24. <http://www.youth.cz/>

Seznam tabulek, map a grafů

Tabulky

- Tabulka č. 1:** Úrovně regionálního členění území
- Tabulka č. 2:** Regionální členění území České republiky
- Tabulka č. 3:** Finanční alokace na operační programy pro Českou republiku v letech 2007 až 2013
- Tabulka č. 4:** Zdroje financování realizovaných evropských vzdělávacích programů
- Tabulka č. 5:** Zdroje financování realizovaných jiných forem spolupráce
- Tabulka č. 6:** Podmínky účasti základních škol na jiné formě mezinárodní spolupráce
- Tabulka č. 7:** Podmínky účasti základních škol na jiné formě mezinárodní spolupráce

Mapy

- Mapa č. 1:** Členění České republiky do regionů soudržnosti
- Mapa č. 2** Města kraje Vysočina, ve kterých působí spolupracující školy

Grafy

- Graf č. 1:** Účast základních škol na evropském vzdělávacím programu
- Graf č. 2:** Účast základních škol na jiné formě mezinárodní spolupráce

Přílohy

Příloha č. 1: Dotazník „Mezinárodní spolupráce a základní školy“

Příloha č. 2: Zpracované údaje z realizovaného dotazování

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE a ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli,

dovolu, abych se na Vás obrátila se žádostí o vyplnění předloženého dotazníku, který se týká průzkumu zkušeností základních škol s mezinárodní spoluprací a zájmu o ni. Kontakt na Vás jsem získala z databáze základních škol Krajského úřadu Vysočina.

Jmenuji se Michaela Caková a jsem studentkou Fakulty managementu Vysoké školy ekonomické.

Tento dotazník je součástí mé diplomové práce na téma "Evropské vzdělávací programy a základní školy v kraji Vysočina", jejíž zadavatelem je Krajský úřad Vysočina.

Praktický význam diplomové práce spočívá v pomoci zástupcům základních škol při usnadnění orientace a získání informací o konkrétních evropských vzdělávacích programech a jiných možnostech mezinárodní spolupráce využitelných základními školami.

Děkuji za Vaši ochotu a čas věnovaný vyplnění dotazníku.

Označte, prosím, Vámi zvolenou odpověď do připraveného pole.

I. Zúčastnila se vaše škola některé formy mezinárodní spolupráce? (lze označit více možností)

ano, evropského vzdělávacího programu

I.A. Jakého?

I.AA. Z jakého zdroje byl program financován? (lze označit více možností)

- ze zahraničních zdrojů
 z krajských finančních zdrojů
 z rozpočtu školy
 z příspěvku zřizovatele
 z jiných zdrojů

ano, jiné formy mezinárodní spolupráce

I.B. Jaké?

I.BB. Z jakého zdroje byla spolupráce financována? (lze označit více možností)

- ze zahraničních zdrojů
 z krajských finančních zdrojů
 z rozpočtu školy
 z příspěvku zřizovatele
 z jiných zdrojů

ne

II-1. Měla by vaše škola zájem zúčastnit se některého evropského vzdělávacího programu?

ano

ano, ale pouze za určitých podmínek

II-1.A. Za jakých podmínek? (lze označit více možností)

- nutné spolufinancování zřizovatelem
 nutné spolufinancování jiným sponzorem
 nutná odborná pomoc při vedení projektu
 nutná pomoc jiného charakteru

II-1.AA. Můžete, prosím, upřesnit jakou pomoc by vaše škola uvítala?

ne

II-2. Měla by vaše škola zájem zúčastnit se některé jiné formy mezinárodní spolupráce?

ano

ano, ale pouze za určitých podmínek

II-2.A. Za jakých podmínek? (lze označit více možností)

- nutné spolufinancování zřizovatelem
 nutné spolufinancování jiným sponzorem
 nutná odborná pomoc při vedení projektu
 nutná pomoc jiného charakteru

II-2.AA. Můžete, prosím, upřesnit jakou pomoc by vaše škola uvítala?

ne

Příloha č. 2

Zpracované údaje z realizovaného dotazování																							
Č. dot.	Škola	Zúčastnila se										Zúčastnila by se EVP					Zúčastnila by se jiné						
		ANO (EVP)					ANO (jiné)					NE	ANO	ANO, podmínka				NE	ANO	ANO, podmínka			
		jakého	zdroje financování				jakého	zdroje financování						financ. zřizovat.	fin. jiné	odb. pomoc	jiné			financ. zřizovat.	fin. jiné	odb. pomoc	jiné
	zahraniční	krajské	rozpočet	zřizovatel	jiné		zahraniční	krajské	rozpočet	zřizovatel	jiné												
1	Pelhřimov, Osvobození	E-maps	x		x									x							x		
2	Velké Meziříčí, Lavičky													x								x	
3	Měřín	Socrates	x			x								x							x		
4	Jihlava, křesťanská	Navyšeni počtu hodin - cizí jazyky na I. stupni.			x		Renovabis (SRN)	x													x		
5	Nové Syrovice													x								x	
6	Lipnice n. Sázavou													x								x	
7	Rozsochatec													x								x	
8	Krásná Hora													x							x		
9	Vícenice													x								x	
10	Třebíč, Kpt. Jaroše	Socrates Comenius eTwinning	x	x	x		Škola (A)	x		x				x							x		
11	Rapotice													x								x	
12	Větrný Jeníkov													x								x	
13	Třebíč, Týnská													x							x		
14	Předín													x								x	
15	Litohoř													x								x	
16	Habry													x								x	
17	Bystřice n. Perštejnem	Socrates Comenius	x			x	GLOBE			x	x	x			x						x		
18	Přibyslav	Socrates Comenius	x	x	x									x							x		
19	Pelhřimov, Komenského						Škola (SRN)	x							x						x	x	
20	Moravské Budějovice, TGM	Socrates Comenius Interreg III A	x		x		Škola (A)	x		x					x							x	
21	Lípa													x		x					x	x	
22	Ledeč n. Sázavou						human. hnutí: "Na vlastních nohou"								x							x	
23	Zvole													x		x	x				x	x	